

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การประเมินหลักสูตรและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการโรงแรม
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
Curriculum Evaluation and Cost Analysis in Producing the
Undergraduate Students: B.B.A. (Tourism & Hotel Management), Faculty
of Management and Tourism, Burapha University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์
ดร.ณัฐกานต์ พฤกษ์สรนันท์
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2562
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการโรงแรม คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการประเมินหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อสาขาวิชาเป็นสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตรรอบปี พ.ศ. 2564 และเพื่อช่วยในการบริหารจัดการงบประมาณของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ งานวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้หากขาดความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์จัญจลา ศิวะมาศ ประธานสาขาวิชาการบัญชี ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำวิจัยต้นทุนการผลิตบัณฑิต คุณสุพรรณิ หอมแซม นักวิชาการ และการเงิน ที่ร่วมวิเคราะห์และจัดทำต้นทุนหลักสูตร ตลอดจนอาจารย์ในสาขาวิชาการจัดการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ บุคลากรสายสนับสนุน นิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต ที่ร่วมให้ข้อมูลประกอบการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

เมษายน 2563

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการการโรงแรม คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) และวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ประเด็นปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า นิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า (บัณฑิต) และผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ประกอบกับในการพัฒนาหลักสูตร ได้นำความเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมวิเคราะห์ด้วย สำหรับประเด็นความต้องการของสังคม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในระดับมากเป็นสองลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อสังคม มีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน มีจิตบริการ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีม แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนผลิตบัณฑิตให้มีทักษะและสมรรถนะตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (Demand Driven) ในระดับประเทศและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2. ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้น ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร พบว่า นิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นว่า โครงสร้างและรายวิชาในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโครงสร้าง จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร และระยะเวลาการศึกษา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะรายวิชาเฉพาะบังคับมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นวิชาเฉพาะเลือก วิชาประสบการณ์วิชาชีพ วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ อาจเนื่องมาจากเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพโดยตรง นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า (บัณฑิต) จึงให้ความสำคัญมากเป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งแตกต่างจากวิชาศึกษาทั่วไป และวิชาแกนบริหารธุรกิจ ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า วิชาศึกษาทั่วไป เป็นความรู้ทั่วไปที่นิสิตสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ ในขณะที่วิชาแกนบริหารธุรกิจ ส่วนใหญ่เน้นทักษะในการคำนวณที่ไม่ได้บูรณาการตัวอย่างในบริบทของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นตรงกันว่า วิชาแกนบริหารธุรกิจ ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชา เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยอาจรวมเนื้อหาหรือปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับธุรกิจท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิต ให้ความเห็นว่า วิชาคำนวณควรเน้นที่นำไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเป็นเจ้าของกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมในอนาคต

3. ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ ประเด็นด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยผู้สอนมีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนเป็นลำดับแรก ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสาขาวิชา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ สามารถสร้างความชัดเจนในการเรียนการสอน และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตรและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา ประกอบกับผู้สอนมีประสบการณ์ตรง ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า เห็นตรงกันว่า กระบวนการสอนควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษา เน้นการปฏิบัติงานจริง ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีที่เรียน และการทำงานในอนาคตเน้นทักษะมากกว่า ดังนั้น ประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติจะเป็นสิ่งที่น่าจดจำมากกว่าเรียนภาคทฤษฎี เช่นเดียวกับผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นว่า การปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ครั้ง สามารถพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการทำงานในอนาคตได้เป็นอย่างดี สำหรับประเด็นด้านการวัดและประเมินผล นิสิตปัจจุบันเห็นว่า สัดส่วนการให้คะแนน ควรเพิ่มในส่วนของคะแนนเก็บมากขึ้น และลดในส่วนของคะแนนสอบลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิชาของสาขาส่วนใหญ่มีการมอบหมายงาน และมีการฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลได้เช่นกัน จึงอาจให้น้ำหนักในส่วนนี้เพิ่มขึ้นในการประเมินศักยภาพของผู้เรียนด้วย

4. ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ศิษย์เก่า (บัณฑิต) เห็นว่า ทักษะที่บัณฑิตได้รับจากเรียนหลักสูตรนี้ ได้แก่ การบริหารจัดการ และหลักการบริหารธุรกิจที่ดี ทักษะทางการบัญชี สถิติ และการคิดคำนวณเบื้องต้น ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบระเบียบ การปรับตัวและการวางตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกล้าแสดงออก การพูดการสื่อสาร ทักษะคนดี มุมมองความเข้าใจในเรื่องราวบริการ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การปฏิบัติงานในธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรมและสายการบินจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา การพลิกแพลงการทำงาน เพื่อเผชิญโลกแห่งความจริงในการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามกับคุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ตามมาตรฐานการเรียนรู 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความรู้ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนั้น ผู้ใช้บัณฑิตยังมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านในระดับมากด้วย

5. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตบัณฑิต สรุปได้ว่า ต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา ในการจัดการเรียนการสอนนิสิต สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นต้นทุนทั้งสิ้น 46,609,257.10 บาท โดยเป็นต้นทุนของสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำนวน 11,353,765.50 บาท จำนวนนิสิตตัวเฉลี่ยของคณะกรรมการจัดการในช่วงเวลาเดียวกับปีงบประมาณ มีจำนวน 3,001 คน ในขณะที่จำนวนนิสิตตัวเฉลี่ยของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มีจำนวน 710 คน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม

ท่องเที่ยวและบริการ ต่อหัวต่อปี คิดเป็นคนละ 16,002.49 บาท หรือ 8,001.24 บาท ต่อภาคเรียน และค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร (4 ปี) ต่อหัว คิดเป็นคนละ 64,009.95 บาท ซึ่งสูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับ นิสิตต่อหัวของคณะร้อยละ 3 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายของนิสิตต่อหัวของสาขา ไม่รวมค่าใช้จ่ายกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอนบางส่วนที่นิสิตต้องรับผิดชอบเอง เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้นทุนต่อหัวที่คำนวณสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานใน การกำหนดค่าเรียนเหมาจ่าย สำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมในอนาคต

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
สารบัญ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวความคิดของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ข้อมูลหลักสูตร	6
แนวคิดของการประเมินหลักสูตร.....	14
ความหมายของหลักสูตร	14
ความหมายของการประเมินหลักสูตร	14
ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร	15
การประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model.....	15
งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน	19
ความหมายของต้นทุน	19
การจำแนกประเภทต้นทุน.....	19
การปันส่วนต้นทุน	24
การจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติงานสำนักงบประมาณ	26
งานวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตบัณฑิต	29
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย.....	31
การประเมินหลักสูตร.....	31
กลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	34
ผลการประเมินหลักสูตร	34
ผลการประเมินหลักสูตรของศิษย์ปัจจุบัน.....	34
ผลการประเมินหลักสูตรของศิษย์เก่า.....	40
ผลการประเมินหลักสูตรของผู้ใช้บัณฑิต	42
ผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์	45
ผลการคำนวณต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว.....	46
ผลการคำนวณต้นทุนรวมของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	47
ผลการคำนวณต้นทุนต่อหัวของนิสิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	48
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะการวิจัย	50
สรุปผลการวิจัย	50
อภิปรายผลการวิจัย.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานระดับภาควิชา ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2521 ภายใต้ชื่อ ภาควิชาบริหารธุรกิจ สังกัดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ให้บริการการเรียนการสอนในลักษณะวิชาโท และวิชาเลือกเสรีแก่นิสิตวิชาเอกในคณะต่างๆ ที่ต้องการเสริมความรู้ทางบริหารธุรกิจ ในปี พ.ศ.2533 พัฒนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา และปรับโครงสร้างองค์กร โดยภาควิชาบริหารธุรกิจสังกัดอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สืบเนื่องจากความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภูมิภาคชายฝั่งทะเลตะวันออกที่เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมและการขนส่งระดับนานาชาติ ส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคตะวันออก ตลอดจนการขยายตัวของอุตสาหกรรม แรงงาน การประกอบการและการดำเนินธุรกิจในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น จึงผลักดันให้ภาควิชาบริหารธุรกิจ ขยายตัวเพื่อบริการและตอบสนองความต้องการดังกล่าว เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ในปี พ.ศ.2535 จำนวน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และเปิดสาขาวิชาการบริหารโรงแรม ในปี พ.ศ.2536 ทั้งนี้ สาขาวิชาการบริหารโรงแรม ผลิตบัณฑิตได้เพียง 2 รุ่น และปิดหลักสูตรไป เนื่องจากจำนวนผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่เพียงพอ

ปี พ.ศ.2545 ได้ปรับปรุงสาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม และสร้างหลักสูตรใหม่เพิ่มเติมจำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการโรงแรม และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว เปิดรับนิสิตใหม่ในปีการศึกษา 2546 โดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี และวิชาโทการจัดการการท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อนึ่ง ภาควิชาบริหารธุรกิจบัณฑิต ได้ยกระดับเป็นคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2551

ในปี พ.ศ.2553-2554 สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว จัดหลักสูตร บช.บ. (การจัดการการโรงแรม) และ บช.บ. (การจัดการการท่องเที่ยว) แยกเล่มวิชาเอก แต่ในการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ.2559 สาขาฯ มีจำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 เนื่องจากมีอาจารย์ลาศึกษาต่อ และสกอ. ไม่รับรองสัญญาจ้างอาจารย์บางส่วนเวลา จึงทำให้ต้องรวมเล่ม บริหารหลักสูตรร่วมกัน โดยแยกกลุ่มวิชาตั้งแต่การรับเข้า และเปลี่ยนชื่อสาขาวิชาเป็น สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ เพื่อรองรับกับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศ ตลอดจนการขยายตัวของภาคท่องเที่ยวและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

พ.ศ. 2521	ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน	☐ วิชาโทบริหารธุรกิจ ☐ วิชาเลือกเสรี
พ.ศ. 2533	ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	☐ วิชาโทบริหารธุรกิจ ☐ วิชาเลือกเสรี
พ.ศ. 2535	ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ☐ สาขาวิชาการบัญชี ☐ สาขาวิชาการตลาด ☐ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
พ.ศ. 2536	ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ☐ สาขาวิชาการบริหารโรงแรม
พ.ศ. 2545	สาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ☐ สาขาวิชาการจัดการการโรงแรม ☐ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว
พ.ศ. 2551	สาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา	หลักสูตรวิชาโทการจัดการการท่องเที่ยว
พ.ศ. 2559 ถึงปัจจุบัน	สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ☐ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ หลักสูตรวิชาโทการจัดการการท่องเที่ยว

ภาพที่ 1-1 Milestone สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการเติบโตสูง มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เห็นได้จากการที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) และการกำหนดนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ทำให้ความต้องการจ้างงานมีอัตราสูงตามไปด้วย หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการการโรงแรม จึงยังเป็นที่ต้องการในการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากกำลังคนในระดับอุดมศึกษา ถือเป็นแรงงานคุณภาพ มีศักยภาพในการทำงานด้านการบริหารจัดการและความพร้อมในการปฏิบัติงานได้จริง

อย่างไรก็ตาม ในยุค Thailand 4.0 เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการของไทย ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมต้องมีปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการรวมถึงการให้บริการที่มีความเฉพาะบุคคลและรวดเร็วขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว จึงต้องมีการปรับตัวเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงรายวิชา/เนื้อหา การจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย รวมถึงจัดกิจกรรม

เสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนวิชาชีพ ท่องเที่ยวและโรงแรมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ล้วนมีต้นทุนในการบริหารจัดการและดำเนินงานทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานและการประเมินผล ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรที่แท้จริง โดยผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารต้นทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสามารถบริหารกิจกรรมเพื่อลดการดำเนินงานในกิจกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ให้เหลือน้อยที่สุด และบริหารกิจกรรมที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ สาขาฯ จึงเห็นความจำเป็นในการประเมินหลักสูตรและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตอย่างละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะการศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนรายจ่ายที่แท้จริง เพื่อสามารถคำนวณอัตราค่าบำรุงสาขาได้ ใกล้เคียงและครอบคลุมต้นทุนการผลิตบัณฑิต โดยให้กระทบต่อนิสิตและการบริหารจัดการของสาขาฯ และมหาวิทยาลัยน้อยที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรผลิตบัณฑิตคุณภาพออกสู่ตลาดแรงงานได้อย่างต่อเนื่องด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลในการจัดทำต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อคำนวณและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
4. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) จากนิสิตปัจจุบัน ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model โดยทำการประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่
 - ด้านบริบท ประเมินเกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - ด้านปัจจัยเบื้องต้น ประเมินเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
 - ด้านกระบวนการ ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
 - ด้านผลผลิต ประเมินทักษะที่สำคัญของบัณฑิต และจุดเด่นของหลักสูตร

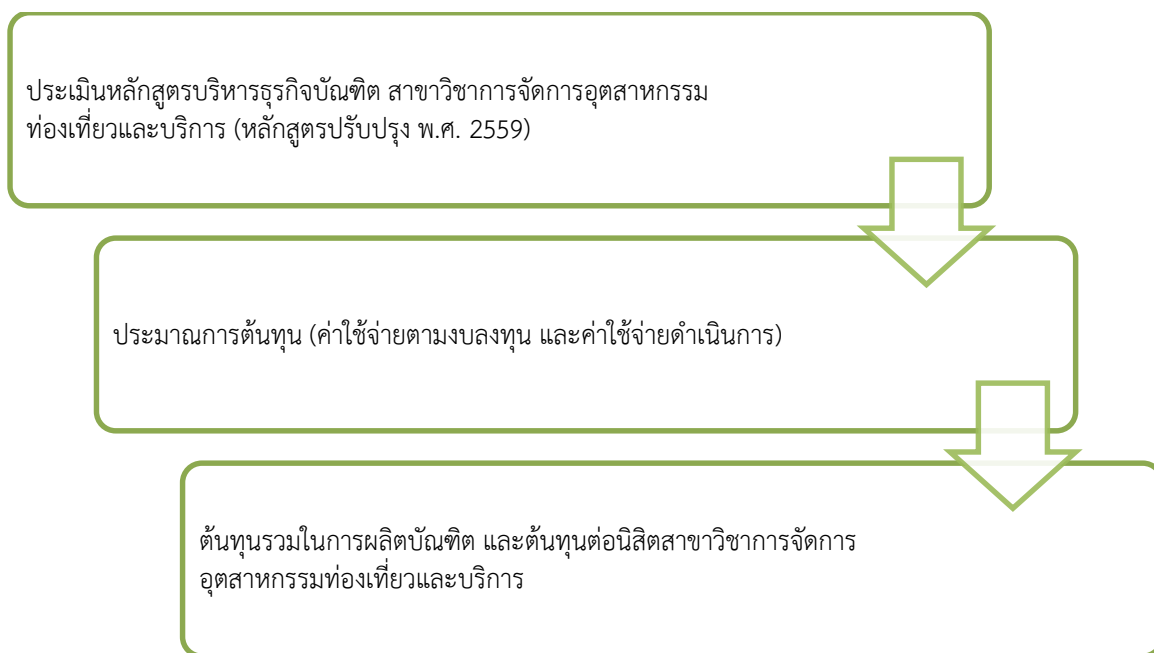
2. การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) จากศิษย์เก่า (บัณฑิต) ครอบคลุมประเด็นจุดเด่นของหลักสูตร ทักษะที่ได้รับจากการเรียน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

3. การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) จากผู้ใช้บัณฑิต เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ครอบคลุมด้านคุณธรรมและจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา

4. ประมาณการค่าใช้จ่ายตามงบลงทุนและงบดำเนินงาน โดยอ้างอิงจากค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำหรับคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว และสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

5. จำนวนบัณฑิตที่นำมาคำนวณต้นทุนต่อนิสิต คือ จำนวนถัวเฉลี่ยของนิสิตระดับปริญญาตรี ของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว และนิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ใน 3 ภาคเรียน ได้แก่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2561 และ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาของปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1-2 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลในการจัดทำต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รายละเอียดและต้นทุนต่อหัว ในการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
3. แนวทางการบริหารจัดการ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ ประกอบด้วยข้อมูลหลัก 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลหลักสูตร แนวคิดของการประเมินหลักสูตร (ความหมายของหลักสูตร ความหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model) และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน (ความหมายของต้นทุน การจำแนกประเภทต้นทุน แนวคิดการปันส่วนต้นทุน การจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติงานสำนักงานงบประมาณ) และงานวิจัยที่เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตบัณฑิต

ข้อมูลหลักสูตร

ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ “มุ่งสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์การจัดการจัดการด้วยนวัตกรรมในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ไปสู่ นักบริหารระดับต้นเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการของประเทศและพื้นที่ EEC อย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. ผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อนานาชาติและต่อสังคม มีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน มีจิตบริการ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีม แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถบูรณาการองค์ความรู้ด้านบริหารธุรกิจ การจัดการท่องเที่ยวและบริการ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการได้
3. บัณฑิตให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจลักษณะพฤติกรรมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้ปฏิบัติงานและลูกค้า รวมทั้งสามารถใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้ดี
4. ผลิตบัณฑิตให้มีทักษะและสมรรถนะตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (Demand Driven) ในระดับประเทศและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

คุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิต

ผู้เรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ จะได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะพิเศษ 4 ด้าน ได้แก่ True Hospitality (ความมีมิตรไมตรีอย่างแท้จริง) Innovative Thinking (การคิดเชิงสร้างสรรค์) และ Exceptional Service (การบริการเหนือความคาดหมาย) เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) คุณลักษณะนี้ สามารถถ่ายทอดสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายวิชา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1. True Hospitality (ความมีมิตรไมตรีอย่างแท้จริง)
2. Innovative Thinking (การคิดเชิงสร้างสรรค์)
3. Exceptional Service (การบริการเหนือความคาดหมาย)
4. Professionalism (ความเป็นมืออาชีพ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - PLO 1 ประพฤติและปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - PLO 2 แสดงออกซึ่งความมีวินัย และความพยายามในการบรรลุเป้าหมาย
2. ด้านความรู้
 - PLO 3 อธิบายแนวคิดและหลักการของศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจได้
 - PLO 4 อธิบายแนวคิดและหลักการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
 - PLO 5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้
 - PLO 6 บูรณาการความรู้และทฤษฎี เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศและภูมิภาคตะวันออก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
 - PLO 7 แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีภาวะผู้นำสามารถทำงานเป็นทีมได้
 - PLO 8 รักในอาชีพ มีจิตบริการ ตระหนักรู้และเป็นส่วนหนึ่งของการรับผิดชอบต่อสังคม
 - PLO 9 ปฏิบัติงานด้วยทักษะและสมรรถนะตามความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (Demand Driven) ในระดับประเทศและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
 - PLO 10 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ในการออกแบบ สร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ
 - PLO 11 สื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า	138 หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		30 หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร		12 หน่วยกิต
2) กลุ่มวิชาอัตลักษณ์และคุณภาพชีวิตบัณฑิตบูรพา		4 หน่วยกิต
3) กลุ่มวิชาทักษะชีวิตและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม		7 หน่วยกิต
4) กลุ่มวิชานวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์		4 หน่วยกิต
5) กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ		3 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ		102 หน่วยกิต
1) วิชาแกนบริหารธุรกิจ		27 หน่วยกิต
2) วิชาเฉพาะบังคับ		30 หน่วยกิต
3) วิชาเฉพาะเลือก		27 หน่วยกิต
4) วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ		4 หน่วยกิต
5) วิชาประสบการณ์วิชาชีพ		14 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี		6 หน่วยกิต

รายวิชาของหลักสูตร

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30 หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร		12 หน่วยกิต
ภาษาอังกฤษบังคับ 9 หน่วยกิต		
99910159 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร		3 (3-0-6)
99910259 ภาษาอังกฤษระดับมหาวิทยาลัย		3 (3-0-6)
99920159 การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร		3 (3-0-6)
ภาษาอื่น ๆ		3 หน่วยกิต
99931059 การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์		3 (3-0-6)
2) กลุ่มวิชาอัตลักษณ์และคุณภาพชีวิตบัณฑิตบูรพา		4 หน่วยกิต
30910159 นิเวศวิทยาทางทะเลและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		2 (2-0-4)
68019359 ชีวิตและสุขภาพ		2 (2-0-4)
3) กลุ่มวิชาทักษะชีวิตและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	ไม่น้อยกว่า	7 หน่วยกิต
25010559 มนุษย์กับอารยธรรม		3 (3-0-6)
41410159 พลวัตกลุ่มและภาวะผู้นำ		3 (3-0-6)
30610659 ความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์		2 (2-0-4)
4) กลุ่มวิชานวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์		4 หน่วยกิต
26510359 มนุษย์กับทักษะการคิด		2 (2-0-4)
88510059 การคิดและการแก้ปัญหาเชิงตรรกะเพื่อการสร้างนวัตกรรม		2 (1-2-3)
5) กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ		3 หน่วยกิต
88510159 ก้าวทันสังคมดิจิทัลด้วยไอซีที		3 (2-2-5)

* กรณีที่นิสิตไม่ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทดแทนกันได้

หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	102 หน่วยกิต
1) วิชาแกนบริหารธุรกิจ		27 หน่วยกิต
25721559	หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค	3 (3-0-6)
25721659	หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค	3 (3-0-6)
66321259	การเงินธุรกิจ	3 (3-0-6)
66411159	การบัญชีการเงิน	3 (3-0-6)
66433259	การบัญชีเพื่อการจัดการ	3 (3-0-6)
66520159	หลักการตลาด	3 (3-0-6)
66810159	สถิติธุรกิจ	3 (3-0-6)
66811159	การจัดการและองค์การ	3 (3-0-6)
66821159	การวิเคราะห์เชิงปริมาณทางการจัดการ	3 (3-0-6)
2) วิชาเฉพาะบังคับ		30 หน่วยกิต
66120159	จิตวิทยาการบริการ	3 (3-0-6)
66122159	การดำเนินงานและการจัดการส่วนหน้า	3 (2-2-5)
66210159	อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขั้นแนะนำ	3 (3-0-6)
66220159	ลักษณะและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66220359	หลักการมัคคุเทศก์	3 (3-0-6)
66230159	ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการบริการ	3 (3-0-6)
66240159	จริยธรรมวิชาชีพและกฎหมายสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรม	3 (3-0-6)
66240259	การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66240359	การจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อการท่องเที่ยวและการบริการ	3 (3-0-6)
66241359	การจัดการการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวและการบริการ	3 (3-0-6)
3) วิชาเฉพาะเลือก	ไม่น้อยกว่า	27 หน่วยกิต
<u>กลุ่มวิชาการจัดการการโรงแรม</u>		
66111159	การจัดการโรงแรมนานาชาติ	3 (3-0-6)
66124159	การดำเนินงานและการจัดการการบริการอาหารและเครื่องดื่ม	3 (2-2-5)
66133159	การดำเนินงานและการจัดการงานแม่บ้าน	3 (2-2-5)
66136159	เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับบริการโรงแรม	3 (2-2-5)
66141359	การจัดการคุณภาพการบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ	3 (3-0-6)
66148159	สถานการณ์และแนวโน้มของอุตสาหกรรมบริการ	3 (3-0-6)
66147259	การจัดการธุรกิจการจัดงาน	3 (3-0-6)
66134259	การผสมเครื่องดื่ม	3 (2-2-5)
66134359	ไวน์และสุราขั้นแนะนำ	3 (2-2-5)
66141159	การวางแผนและการวิเคราะห์ธุรกิจโรงแรม	3 (3-0-6)
66141259	การบัญชีและการจัดการทางการเงินสำหรับอุตสาหกรรมการโรงแรม	3 (3-0-6)

66141459	การจัดการสิ่งแวดล้อมในอุตสาหกรรมบริการ	3 (3-0-6)
66145159	การประกอบอาหารไทยและนานาชาติ	3 (2-2-5)
66147159	การดำเนินงานและการจัดการภัตตาคารและการจัดเลี้ยง	3 (2-2-5)
66147359	การดำเนินงานและการจัดการธุรกิจสปาและสุขภาพ	3 (2-2-5)
66147559	การจัดการธุรกิจร้านอาหาร	3 (2-2-5)
66220259	การจัดการการดำเนินงานธุรกิจนำเที่ยวและตัวแทนจำหน่าย	3 (3-0-6)
66242159	การจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3 (3-0-6)

กลุ่มวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

66211159	โลจิสติกส์และการขนส่งเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66220259	การจัดการการดำเนินงานธุรกิจนำเที่ยวและตัวแทนจำหน่าย	3 (3-0-6)
66233459	การท่องเที่ยวในบริบทอาเซียน	3 (3-0-6)
66241159	การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	3 (3-0-6)
66241259	การตลาดเชิงกลยุทธ์เพื่อการท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66242159	การจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66124159	การดำเนินงานและการจัดการการบริการอาหารและเครื่องดื่ม	3 (2-2-5)
66133159	การดำเนินงานและการจัดการงานแม่บ้าน	3 (2-2-5)
66220559	นวัตกรรมในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ	3 (3-0-6)
66223159	การจัดการธุรกิจการจัดงาน	3 (3-0-6)
66231659	ระบบการวางแผนทรัพยากรขององค์กร	3 (3-0-6)
66233259	สัมมนาการท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66233359	เทคโนโลยีสารสนเทศในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	3 (2-2-5)
66233559	รูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่	3 (3-0-6)
66233659	ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว	3 (3-0-6)
66233759	การสำรองที่นั่งและราคาตั๋วโดยสารของบัตรโดยสารเครื่องบิน ขั้นพื้นฐาน	3 (2-2-5)
66241759	การจัดการธุรกิจการบินและเรือสำราญ	3 (3-0-6)

4) วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ

4 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศ ภาชลาละ 2 รายวิชา จากรายวิชาดังต่อไปนี้

66233859	ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66233959	ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66234059	ภาษาจีนเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66234159	ภาษาจีนเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66234259	ภาษาญี่ปุ่นเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66234359	ภาษาญี่ปุ่นเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66234459	ภาษาเกาหลีเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66234559	ภาษาเกาหลีเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66234659	ภาษาบาฮาซา อินโดนีเซียเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยว และการบริการ 1	2 (1-3-2)

66234759	ภาษาภาษา อินโดนีเซียเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66234859	ภาษาฝรั่งเศสเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66234959	ภาษาฝรั่งเศสเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66235059	ภาษาเยอรมันเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66235159	ภาษาเยอรมันเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66235259	ภาษาสเปนเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66235359	ภาษาสเปนเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
66235459	ภาษารัสเซียเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 1	2 (1-3-2)
66235559	ภาษารัสเซียเพื่ออาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ 2	2 (1-3-2)
5)	วิชาประสบการณ์วิชาชีพ	14 หน่วยกิต
66139159	การเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพ	2 (2-0-4)
66149259	สหกิจศึกษา 1	6 (0-18-9)
66149359	สหกิจศึกษา 2 *	6 (0-18-9)

* นิสิตที่ไม่สามารถลงเรียนรายวิชา 66149359 (ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ ระยะเวลา 16 สัปดาห์) ให้เลือกเรียนรายวิชาเฉพาะเลือกทดแทนจำนวน 2 วิชา

หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนวิชาใดๆ จากรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยบูรพาหรือเลือกเรียนจากสถาบัน
อุดมศึกษาอื่น ทั้งภายในและภายนอกประเทศ อย่างน้อย 6 หน่วยกิต

กิจกรรมสนับสนุนหลักสูตร

ปีการศึกษา 2559 – 2563 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวและบริการ กำหนดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงลำดับของความสำเร็จ
ของเนื้อหากิจกรรมไว้อย่างชัดเจน ในชั้นปีที่ 1 นิสิตจะได้รับการปฐมนิเทศและพัฒนาบุคลิกภาพ ชั้นปีที่
2 – 4 นิสิตจะได้รับการพัฒนาทักษะเชิงวิชาชีพที่บูรณาการร่วมกับรายวิชาเฉพาะบังคับและรายวิชา
เฉพาะเลือก

ชั้นปี	กลุ่มการจัดการการท่องเที่ยว	กลุ่มการจัดการการโรงแรม
1	Orientation, Grooming & Appearance	ศึกษาดูงานภาพรวมธุรกิจโรงแรม
2	ทัศนศึกษา ฝึกปฏิบัติการจัดนำเที่ยว เส้นทาง อารยธรรม นครราชสีมา บุรีรัมย์	ศึกษาดูงานการดำเนินงานธุรกิจโรงแรม
3	ทัศนศึกษา ฝึกปฏิบัติการจัดนำเที่ยว พระบรมมหาราชวัง วัดในเขตกรุงเทพ-อยุธยา	Workshop: ผสมเครื่องดื่ม/ จัดดอกไม้/ พับผ้า/ ประกอบอาหาร/ จัดเลี้ยง/ สปา
4	สหกิจศึกษา	สหกิจศึกษา
	ทัศนศึกษา ฝึกปฏิบัติการจัดนำเที่ยว เส้นทาง อารยธรรม สุโขทัย ลำพูน ลำปาง เชียงใหม่	ศึกษาดูงานการดำเนินงานธุรกิจที่พักประเภทอื่นๆ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มีจำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 6 คน (แขนงละ 3 คน) ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตร

อาจารย์ประจำหลักสูตร ปีการศึกษา 2562	คุณวุฒิ (สาขาวิชา)	ตำแหน่งทาง วิชาการ	ความสัมพันธ์
1. นางสาวชวนา อังคนุรักษ์พันธ์ุ	M.Sc. (International Hospitality Management)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	วุฒิตรง
2. นางสาวจิตรลดา ปิ่นทอง	D.HTM. (Hospitality and Tourism Management)	อาจารย์	วุฒิตรง
3. นายวัชรพงศ์ คุณปลื้ม	ปร.ด. (การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ)	อาจารย์	วุฒิตรง
4. นายसानนท์ อนันตานนท์	Ph.D. (Human Resource Development)	อาจารย์	สัมพันธ์
5. นายวรภพ วิวัฒนพานิช	กจ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ)	อาจารย์	วุฒิตรง
6. นางสาววรรณภา อุดมผล	กจ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ)	อาจารย์	วุฒิตรง

อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ประจำ มีคุณวุฒิปริญญาโทและปริญญาเอก และดำรงตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการ 1 รายการใน 5 ปี ย้อนหลัง สำหรับอาจารย์พิเศษ มีคุณวุฒิปริญญาโท หรือ คุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน

รายชื่ออาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2562	ตำแหน่งทาง วิชาการ	คุณวุฒิ (สาขาวิชา)	สถานภาพ	
			อาจารย์ ประจำ	อาจารย์ พิเศษ
1. นางสาวชวนา อังคนุรักษ์พันธ์ุ	ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	M.Sc. (International Hospitality Management)	/	
2. นางณัฐกานต์ พงษ์สรนันท์	อาจารย์	Ph.D. (Hospitality and Tourism Management)	/	
3. นายसानนท์ อนันตานนท์	อาจารย์	Ph.D. (Human Resource Development)	/	
4. นายวัชรพงศ์ คุณปลื้ม	อาจารย์	ปร.ด. (การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ)	/	
5. นายวรภพ วิวัฒนพานิช	อาจารย์	กจ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ)	/	

รายชื่ออาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2562	ตำแหน่งทาง วิชาการ	คุณวุฒิ (สาขาวิชา)	สถานภาพ	
			อาจารย์ ประจำ	อาจารย์ พิเศษ
6. นางสาววรรณภา อุดมผล	อาจารย์	กจ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ)	/	
7. นายศักดิ์ชัย เศรษฐ์อนวัช	ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	Ph.D. (Corporate)	/	
8. นางสาวธินิกานต์ สังข์สุวรรณ	อาจารย์	ปร.ต. (การจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรมกับการท่องเที่ยว)	/	
9. นายกิตติภัทท์ ปรีดาธรรม	อาจารย์	M.A.A.	/	
10. นางสาวจิตรลดา ปิ่นทอง	อาจารย์	D.HTM. (Hospitality and Tourism Management)	/	
11. นางสาวลลิต์ ก่อกิจความดี	อาจารย์	M.B. (Event Management)		/
12. นายพลภูมิพงศ์ ธาระวานิช	อาจารย์	MBA		/
13. นายโชคนิตติ แสงลออ	อาจารย์	วท.ม. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา)		/
14. นายประยัตต์ ปาลกะวงค์ ณ อยุธยา	อาจารย์	พบ.ม. (เศรษฐศาสตร์)		/
15. นายสัมพันธ์ แป้นพัฒน์	อาจารย์	MPA.		/
16. นายทศพร สุขะ	อาจารย์	บธ.ม. (การจัดการตลาด)		/
17. นายชัยรัตน์ รัตนโนภาส	อาจารย์	M.Sc. (Service Innovation)		/
18. นายรัช ทานตวนิช	อาจารย์	M.A.(English)		/
19. นางสาวปณิชา แป้นพัฒน์	อาจารย์	MBA		/
20. นายศาสตรา บุญพิทักษ์	อาจารย์	บธ.บ. (การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม)		/
21.นางสาวบุณทริก กุศลวิทย์	อาจารย์	Master of Science in Management		/
22. นายพัลลภ มั่นวรกิจกุล	อาจารย์	MA (Hospitality Management)		/
23. นางสาววิมลบุญ จิระผานุกร	อาจารย์	D.HTM. (Hospitality and Tourism Management)		/
24. นางสาวอรรธิกา พังงา	ผู้ช่วย ศาสตราจารย์	บธ.ต. (บริหารธุรกิจ)		/
25. นางสาวमुखสุดา พูลสวัสดิ์	อาจารย์	M.B.A. (Hôtellerie Internationale et Management du Tourism)		/

แนวคิดของการประเมินหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน มีการจัดรายวิชา เนื้อหา และกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

Taba (1996) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายของการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจง เป้าหมายและวัตถุประสงค์เหล่านี้ ถือเป็นเครื่องมือชี้แนวทางในการเลือกและจัดหาเนื้อหา และบอกถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการประเมินผลด้วย

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ หมายถึง แผนสำหรับจัดการเรียนรู้ หรือ ประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน

ธำรง บัวศรี (2531) ได้ให้ความหมายหลักสูตรไว้ว่าเป็น แผนที่ได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึง จุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลงประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้หลายแง่มุม ดังนี้

Good (1973) อธิบายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินกิจกรรมภายในขอบเขตเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา ผลสัมฤทธิ์ของเป้าประสงค์ที่นำไปสู่การวางแผนจัดหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง การจัดกิจกรรมสนับสนุนหลักสูตร

Scriven (1967) ให้ความเห็นว่า การประเมินหลักสูตร มีความหมายครอบคลุมถึง การประเมินรายวิชาแต่ละวิชาว่าได้ผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยควรพิจารณาคุณภาพของรายวิชาด้วย

สันต์ ธรรมบำรุง (2525) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร โดยการรวบรวมข้อมูลและใช้การวัดผลหลักสูตรในแง่มุมต่างๆ และนำมาสรุปคุณภาพของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ หรือมีส่วนใดต้องทำการปรับปรุงต่อไป

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ให้คำจำกัดความของการประเมินหลักสูตร ว่าเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการหาข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขทุกส่วนประกอบของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น หรือเป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ

จรรยา ดาสา และคณะ (2558) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร ว่าเป็นกระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรนั้นๆ ทั้งด้านคุณภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน ตลอดจนพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นๆ มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบททางสังคม รวมทั้งทำให้ทราบว่าต้องทำดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ภัทรพร ชาวเหล็ก (2559) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร ไว้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพัฒนาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งทีประเมินเพื่อนำมาพิจารณารวมกัน และสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

จากความหมายของการประเมินหลักสูตรดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า “การประเมินหลักสูตรหมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบคุณค่าของหลักสูตร จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยนำผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป”

ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (ชฎาวลัย รุณเลิศ, 2552) ดังนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ทราบความจำเป็นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สภาพสังคม และตลาดแรงงาน
2. ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนงาน กิจกรรม และหลักสูตรให้เหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยง และลดอุปสรรคที่อาจทำให้หลักสูตรล้มเหลว
3. การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใด ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด คุณค่าหรือไม่ ควรจะปรับปรุงและพัฒนาส่วนใด เพื่อลดโอกาสสูญเปล่าในการดำเนินงาน
4. การประเมินผลหลักสูตร จะทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรเห็นจุดเด่นจุดอ่อนของตนเอง และจะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งหากผู้รับผิดชอบมองเห็นความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจหรือสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

การประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model

CIPP เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ ซึ่งนำเสนอโดย Stufflebeam (1983) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง คำว่า CIPP ย่อมาจาก Context (บริบท หรือสภาวะแวดล้อม) Input (ปัจจัยนำเข้า) Process (กระบวนการ) และ Product (ผลผลิต) การประเมินหลักสูตรในรูปแบบนี้ เป็นการมุ่งประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ด้าน

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการ หลักการและเหตุผล ตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่างๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับใช้ในการดำเนินการของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบสภาพและความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้

หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งช่วยในการพิจารณาว่าหลักสูตรนั้น มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และช่วยให้เกิดการวางแผนการจัดกิจกรรมของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของหลักสูตร เช่น การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการบริการของหลักสูตร การวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำปัจจัยนำเข้ามาใช้อย่างเหมาะสมเพียงใด เป็นไปตามลำดับขั้นหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือมีอุปสรรคใดเกิดขึ้นหรือไม่ การประเมินกระบวนการเป็นประโยชน์ต่อการหาจุดเด่นและจุดด้อยของหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4. การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลที่ได้จากหลักสูตรว่า ตรงตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของหลักสูตร หรือเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมเพียงใด เช่น คุณภาพของบัณฑิต ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต การประเมินผลผลิตจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของหลักสูตร การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการตัดสินใจปรับปรุง เพื่อนำไปใช้ต่อ หรือเพื่อยกเลิกหลักสูตร

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

สุพิชฌาย์ กล้วยแดง, กระพันธ์ ศรีงาน และ สุรัชชัย ปิยานุกูล (2560) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและโรงแรม (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2551) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร/ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก 1) ด้านบริบท มีข้อเสนอแนะว่า ควรกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องการสร้างรายได้ให้ชัดเจน และจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งเน้นย้ำนโยบายดังกล่าวทุกครั้งที่เปิดการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ หรือทุกโอกาสที่สามารถดำเนินการได้ และควรจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและโรงแรม เพื่อทบทวนและประเมินผลการเรียนการสอนในรอบปีที่ผ่านมาพร้อมเก็บข้อมูลสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ตามมาตรฐานของคุรุสภาให้กับคณาจารย์ก่อนเปิดภาคการศึกษาแต่ละปีการศึกษา และควรมีการพัฒนาเอกสารตำราที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ก่อนการเปิดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา 3) ด้านกระบวนการ มีข้อเสนอแนะว่า การบริหารหลักสูตร ควรมีการบริหารหลักสูตรที่เป็นไปตามหลักการของหลักสูตรและหลักการของการบริหารหลักสูตรอย่างเคร่งครัด จริงจัง และต่อเนื่อง เช่น การวางแผนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร ต้องมีการดำเนินการในแต่ละรอบปีการศึกษาทุกรอบปี และการจัดการเรียนการสอนต้องมีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งการดำเนินการตามระบบมาตรฐานการศึกษานั้น ๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเรียนการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านผลผลิต มีข้อเสนอแนะว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องมีระบบการวัดและ

ประเมินผลด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ว่า ผลผลิตตรงกับสิ่งที่คาดหวังหรือไม่ เพียงใด โดยการนิเทศการศึกษา ระบบตรวจสอบและวัดคุณภาพการศึกษา และการเทียบเคียงนักศึกษาในแต่ละชั้นปีของแต่ละรอบปีการศึกษา

มีนา ดาวเรือง (2553) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP) ของสต๊อฟเฟิลบีม โดยประเมินใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านประสิทธิผล และด้านความยั่งยืน เก็บข้อมูลจากบัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ อาจารย์นิเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบิน และผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบิน และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์นิเทศ มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า คุณสมบัติผู้เรียน มีความเหมาะสม ส่วนคุณสมบัติอาจารย์ และทรัพยากรสนับสนุน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบิน มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์นิเทศ มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ อาจารย์นิเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบิน มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม 3) ด้านกระบวนการ นักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า การบริหารหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) ด้านประสิทธิผลของหลักสูตร บัณฑิต อาจารย์นิเทศ และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่า บัณฑิตมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5) ด้านความยั่งยืนของหลักสูตร ผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนางานของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

สุเมฆ เลิศจริยพร (2562) ทำการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 94 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน ผู้ใช้บัณฑิต 14 คน อาจารย์ผู้สอน 7 คน และผู้ปกครอง 22 คน โดยทำการประเมินหลักสูตร 4 ด้าน ตามรูปแบบ CIPP พบว่า 1) ปัจจัยด้านบริบท การบริหารหลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในระดับมาก การจัดเนื้อหารายวิชาเป็นไปตามลำดับความสำคัญขององค์ความรู้ และส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์วิชาชีพด้านการตลาด มีความเหมาะสมระดับปานกลาง โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมมาก รายวิชาที่ไม่ควรมีในหลักสูตร คือ จีนศึกษา และธุรกิจอาเซียน-จีน วิชาแกนที่ควรปรับปรุงวิธีการสอน คือ เศรษฐศาสตร์มหภาค การเงินธุรกิจ การภาษีอากร ส่วนวิชาในหมวดวิชาชีพที่ควรปรับปรุง คือ การจัดซื้อและจัดหา การตลาดบริการไมตรีจิต การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการ การจัดการการขายและเทคนิคการขาย และการฝึกงานทางด้านการตลาด 2) ปัจจัยเบื้องต้น พบว่า สาเหตุที่นักศึกษาเลือกเรียนสาขาการตลาด เนื่องจากชอบเรียนสาขาวิชานี้ ความสะดวกเนื่องจากมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน และผู้ปกครองต้องการให้เรียน ตามลำดับปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนที่ควรปรับปรุงประกอบด้วย จำนวนคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ ความรวดเร็วของเครื่องมือการสืบค้นผ่านเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ ระบบ WI-FI นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนที่ใช้ในแต่ละวิชา มีความทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาการตลาด

มีตำราและเอกสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาการตลาดในห้องสมุด 3) ด้านกระบวนการ พบว่าช่องทางที่สะดวกเพื่อขอคำปรึกษา มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพบที่เหมาะสม มีจิตวิทยาและเอาใจใส่ทางด้านการให้คำปรึกษา สามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้ และกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรมีประสิทธิภาพในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่กิจกรรมพัฒนานักศึกษาด้านกีฬาและการส่งเสริมสุขภาพมีความเหมาะสมในระดับที่น้อย 4) ปัจจัยด้านผลผลิต ลักษณะงานที่บัณฑิตเข้าทำงานมากที่สุดเป็นงานด้านการขายปลีก รองลงมาคืองานด้านการขายส่ง งานด้านการส่งเสริมการขาย งานด้านการจัดซื้อ และงานด้านข้อมูลลูกค้า ความสามารถและคุณลักษณะที่ผู้ใช้บัณฑิตคาดหวังจากบัณฑิตมากที่สุด ประกอบด้วย ความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก ความสามารถเข้าใจและใช้ศัพท์เทคนิคทาง ด้านการตลาดในการสื่อสาร และการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีความรู้ในการปฏิบัติงานทางการตลาดได้จริง ในขณะที่ความสามารถของบัณฑิตที่ต่ำกว่าที่ผู้ใช้บัณฑิตคาดหวังคือ ความสามารถเข้าใจและใช้ศัพท์เทคนิคทางด้านการตลาดในการสื่อสารและการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ

ซูวิทย์ กมุทธไชย (2561) ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ป) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิต นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร จากความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2) ด้านกระบวนการ (Process) มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านخورเรียนและระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิต (Product) มีภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มวิชาที่ทันสมัยสอดคล้องกับปัจจุบันและควรเพิ่มวิชาใหม่มีความสอดคล้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเข้าสู่กระบวนการกรงาน คือเวลาไปสอนสอนจริงจะได้ไม่ต้องเตรียมตัวใหม่อีกรอบ อีกทั้งอยากให้เพิ่มความแน่นทางวิชาการมากขึ้น เช่น วิชาชาตค บุคคลสำคัญทางพระพุทธศาสนา สาวกสาวิกา บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ควรแบ่งอารยธรรมโลกเป็นอารยธรรมตะวันออกตะวันตก ในส่วนของกลุ่มวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู มีข้อเสนอแนะ คือ ไม่ควรมีหนึ่งหรือสองหน่วยกิต ควรเป็นสามหน่วยกิตขึ้นไป ควรมีอาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาจริง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงชาวต่างชาติ มาสอนในหลักสูตรด้วย สำหรับข้อเสนอแนะในส่วนของอาจารย์ อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการน้อย ควรให้อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นครบทุกคน ภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมีมาก เช่น การวิจัย พัฒนา ตำรา บริการวิชาการ การประกันคุณภาพ และควรมีระบบ internet ที่เสถียรมากขึ้นและทั่วถึง ทั้งนี้ เพื่อายต่อการค้นคว้าและออกแบบการจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้น ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บัณฑิต เสนอแนะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด และความรู้ด้านวิชาชีพครู นักศึกษาควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเอก รอบรู้ รู้ลึก รู้กว้าง มีทักษะและเทคนิคในการสอนที่หลากหลายใช้สื่อ IT ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น อีกทั้งควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน

ความหมายของต้นทุน

ดวงมณี โกมารทัต (2551) ได้กล่าวถึงความหมายของต้นทุน และการจำแนกต้นทุนตามลักษณะตามปริมาณของกิจกรรมไว้ว่า ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าที่วัดได้เป็นจำนวนเงินของสินทรัพย์หรือความเสียหายที่ กิจกรรมได้ลงทุนเพื่อให้ได้สินค้า สินทรัพย์หรือบริการต่างๆ ที่กิจการคาดว่าจะนำไปใช้ได้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในกิจการภายหลัง

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2540) ได้กล่าวถึงต้นทุนการจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรม โดย ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา

ทั้งนี้ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของต้นทุนไว้ว่า “รายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า หรือบริการ โดยอาจจะจ่ายเป็นเงินสด หรือการให้บริการ ทั้งนี้รวมถึงผลขาดทุนที่วัดค่าเป็นตัวเงินได้ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ”

การจำแนกประเภทต้นทุน

ต้นทุนสามารถจำแนกตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของการใช้ต้นทุน (ลำไย มากเจริญ, 2551) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบผลิตภัณฑ์

ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (Cost of a Manufactured Product) จะประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ซึ่งถ้าพิจารณาในด้านทรัพยากรที่เป็นส่วนประกอบของสินค้าแล้ว ประกอบด้วย

1) วัตถุดิบทางตรง (Direct materials)

วัตถุดิบ (Raw materials) หมายถึง สิ่งของที่กิจการซื้อเข้ามาเพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้า วัตถุดิบถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้า ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าอาจจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- วัตถุดิบทางตรง (Direct materials) หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต และสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ เช่น ไม้แปรรูปจัดเป็นวัตถุดิบทางตรงของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ผ้าที่ใช้ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้า ยางดิบที่ใช้ในการผลิตยางรถยนต์ แร่เหล็กที่ใช้ในอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก กระจกที่ใช้ในธุรกิจสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

- วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect materials) หมายถึง วัตถุดิบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น ตะปู กาว กระจกทรายที่ใช้เป็นส่วนประกอบของการทำเครื่องหนังหรือเฟอร์นิเจอร์ น้ำมันหล่อลื่นเครื่องจักร เส้นด้ายที่ใช้ในการ

ตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น โดยปกติแล้ว วัตถุดิบทางอ้อมอาจจะถูกเรียกว่า “วัสดุโรงงาน” ซึ่งจะถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2) ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor)

ค่าแรงงาน (Labor) หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า โดยปกติแล้วค่าแรงงานจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) และค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor)

- ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) หมายถึง ค่าแรงงานต่าง ๆ ที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง รวมทั้งเป็นค่าแรงงานที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่ง ๆ และจัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น คนงานที่ทำงานเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตก็ควรถือเป็นแรงงานทางตรง พนักงานในสายการประกอบ เป็นต้น

- ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมโรงงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาด เครื่องจักร และโรงงาน พนักงานตรวจสอบคุณภาพ ช่างซ่อมบำรุง ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับคนงาน เช่น ค่าภาษีที่ออกให้ลูกจ้าง สวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

3) ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead)

ค่าใช้จ่ายการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งไม่สามารถจัดประเภทเป็นวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมอื่น ๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ค่าประกันภัย ค่าภาษี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเหล่านี้ก็ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการผลิตในโรงงานเท่านั้น ไม่รวมถึงเงินเดือน ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในสำนักงาน นอกจากนี้ ยังจะพบว่าในบางกรณีก็มีการเรียกค่าใช้จ่ายการผลิต ในชื่ออื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead) โสหุ่ยการผลิต (Manufacturing Burden) ต้นทุนผลิตทางอ้อม (Indirect Costs) เป็นต้น

2. การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรม

การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรมนี้ บางครั้งเราก็เรียกว่า “การจำแนกต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน (Cost Behavior) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการวิเคราะห์จำนวนของต้นทุนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต หรือระดับของกิจกรรมที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุน (Cost Driver) ในการผลิตทั้งที่เกี่ยวกับการวางแผน การควบคุม การประเมิน และวัดผลการดำเนินงาน การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรม เราสามารถที่จะจำแนกต้นทุนได้ 3 ชนิด คือ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผสม อย่างไรก็ตามแนวคิดในการจำแนกต้นทุนใน 3 ชนิดนี้เป็น การจำแนกต้นทุนที่อยู่ในช่วงของต้นทุนที่มีความหมายต่อการตัดสินใจ (Relevant range) นั่นก็คือเป็นช่วงที่ต้นทุนคงที่รวม และต้นทุนผันแปรต่อหน่วย ยังมีลักษณะคงที่หรือไม่เปลี่ยนแปลง

1) ต้นทุนผันแปร (Variable Costs) หมายถึง ต้นทุนที่จะมีต้นทุนรวมเปลี่ยนแปลงไปตามสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในระดับกิจกรรมหรือปริมาณการผลิต ในขณะที่ต้นทุนต่อหน่วยจะคงที่เท่ากันทุก ๆ หน่วย โดยทั่วไปแล้วต้นทุนผันแปรนี้จะสามารถควบคุมได้โดยแผนก

2) ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) คือ ต้นทุนที่มีพฤติกรรมคงที่ หมายถึง ต้นทุนรวมที่มีได้เปลี่ยนแปลงไปตามระดับของการผลิตในช่วงของการผลิตระดับหนึ่ง แต่ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยก็จะเปลี่ยนแปลงในทางลดลงถ้าปริมาณการผลิตเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ต้นทุนคงที่ยังแบ่งออกเป็นต้นทุนคงที่อีก 2 ลักษณะ คือ ต้นทุนคงที่ระยะยาว (Committed Fixed Cost) เป็นต้นทุนคงที่ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระยะสั้น เช่น สัญญาเช่าระยะยาว ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น และต้นทุนคงที่ระยะสั้น (Discretionary Fixed Cost) จัดเป็นต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวจากการประชุมหรือตัดสินใจของผู้บริหาร เช่น ค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายในการค้นคว้าและวิจัย เป็นต้น สำหรับในเชิงการบริหารแล้วต้นทุนคงที่ส่วนใหญ่มักจะควบคุมได้ด้วยผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น

3) ต้นทุนผสม (Mixed Costs) หมายถึง ต้นทุนที่มีลักษณะของต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรรวมอยู่ด้วยกัน ในช่วงของการดำเนินกิจกรรมที่มีความหมายต่อการตัดสินใจ โดยต้นทุนผสมนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ต้นทุนกึ่งผันแปร และต้นทุนกึ่งคงที่หรือต้นทุนเชิงขั้น

3. การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับเวลา

1) ต้นทุนในอดีต (Historical cost) หมายถึง ต้นทุนที่กิจการได้จ่ายไปจริงตามหลักฐานอันเที่ยงธรรมที่ปรากฏ จำนวนเงินที่กิจการได้จ่ายไปนั้นจึงถือเป็นมูลค่าหรือต้นทุนของสินค้าหรือสินทรัพย์ของกิจการในอดีต แต่ต้นทุนในอดีตนี้อาจจะไม่มีเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะค่าของเงินในอดีตกับในปัจจุบันย่อมมีความแตกต่างกันเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อ และความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ

2) ต้นทุนทดแทน (Replacement cost) หมายถึง มูลค่า หรือราคาตลาดปัจจุบันของสินทรัพย์ประเภทเดียวกันกับที่กิจการใช้อยู่กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือสินทรัพย์ที่กิจการเคยซื้อในอดีต ถ้าต้องการที่จะซื้อใหม่ในขณะนี้จะต้องจ่ายเงินในจำนวนเท่าไร ซึ่งโดยปกติมูลค่าหรือราคาต้นทุนทดแทนย่อมมีมูลค่าสูงกว่าต้นทุนในอดีต ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการเกิดภาวะเงินเฟ้อส่วนหนึ่งและจากการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีของสินทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงขึ้นส่วนหนึ่ง

3) ต้นทุนในอนาคต (Future cost) หมายถึง ต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่กิจการคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต จากการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้บริหาร ซึ่งต้นทุนในอนาคตนั้นอาจจะได้มาจากการประมาณการหรือการพยากรณ์ก็เป็นได้ บ่อยครั้งที่ต้นทุนในอนาคตจะถูกนำมาใช้ในการวางแผน ฉะนั้นการประมาณต้นทุนในอนาคตจึงต้องทำด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ

4. การจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งานในกิจการ

การจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งาน เป็นการพิจารณาต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานของหน้าที่งานต่าง ๆ โดยปกติแล้วจะสามารถแบ่งหน้าที่งานในกิจการต่าง ๆ ออกเป็น 4 หน้าที่ คือ การผลิต การตลาด การบริหาร การเงิน ดังนั้นต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในหน้าที่งานต่าง ๆ ก็คือ

1) ต้นทุนที่เกี่ยวกับการผลิต (Manufacturing costs) ได้แก่ต้นทุนที่มีความสัมพันธ์กับการผลิต คือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

2) ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการตลาด (Marketing costs) หมายถึง ต้นทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายสินค้า หรือบริการ ค่าโฆษณา ค่านายหน้าพนักงานขาย

3) ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร (Administrative costs) ได้แก่ ต้นทุนที่เกิดขึ้นในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการสั่งการ การควบคุม และการดำเนินงานของกิจการ นอกจากนี้ยังรวมถึงเงินเดือนของผู้บริหารและ

4) ต้นทุนทางการเงิน (Financial costs) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการจัดหาเงินทุน หรือการบริหารเงินทุนของกิจการ เช่น ค่าดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นต้น

5. การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับหน่วยต้นทุน

ในการจำแนกต้นทุนลักษณะนี้เราสามารถที่จะจำแนกได้ 2 ชนิด คือ ต้นทุนทางตรง (Direct cost) และต้นทุนทางอ้อม (Indirect cost) โดยพิจารณาตามความสามารถที่จะระบุได้ว่าต้นทุนใดเป็นต้นทุนของงานใด แผนกใด หรือเหตุการณ์ขายใด เป็นต้น

1) ต้นทุนทางตรง (Direct cost) หมายถึง ต้นทุนที่ฝ่ายบริหารสามารถที่จะระบุได้ว่าต้นทุนใดเป็นของหน่วยต้นทุน (Cost Object) โดยตนเอง เช่น วัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตงานผลิตชิ้นใดชิ้นหนึ่ง หรือค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรในแผนกประกอบ ก็คือ ต้นทุนทางตรงของแผนกประกอบนั่นเอง

2) ต้นทุนทางอ้อม (Indirect cost) หมายถึง ต้นทุนร่วม (Common cost) ที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดจากหน่วยต้นทุนใด โดยปกติแล้วต้นทุนทางอ้อมนี้จะถูกแบ่งสรรให้แก่หน่วยต้นทุนต่าง ๆ ด้วยเทคนิควิธีในการจัดสรรต้นทุน (Allocation techniques) ซึ่งโดยทั่วไปต้นทุนเกี่ยวกับการผลิตนั้น ต้นทุนทางอ้อมก็หมายถึงค่าใช้จ่ายการผลิตของสินค้า

6. การจำแนกต้นทุนตามความรับผิดชอบ

1) ต้นทุนที่ควบคุมได้ (Controllable cost) หมายถึง ต้นทุน หรือ ค่าใช้จ่ายที่สามารถระบุหรือกำหนดได้ว่า หน่วยงานใดหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีอำนาจ หน้าที่ หรือมีความสามารถที่จะทำให้ต้นทุนจำนวนนั้นเพิ่มขึ้น หรือลดลงจากการตัดสินใจของตน ซึ่งถ้าจะพิจารณาให้มากขึ้นก็พอที่จะสรุปได้ว่า ต้นทุนที่ควบคุมได้ในหน่วยงานหรือผู้บริหารคนใดคนหนึ่ง ก็อาจจะเป็นต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ในอีกหน่วยงานหรือผู้บริหารอีกคนหนึ่งก็ได้

2) ต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ (Uncontrollable Cost) หมายถึง ต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ ที่หน่วยงานหรือผู้บริหารในระดับนั้น ๆ จะควบคุมไว้ได้ นั่นคือไม่สามารถที่จะกำหนดต้นทุนประเภทนี้ให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ โดยปกติต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ของผู้บริหารระดับล่าง มักจะเกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง

7. การจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งานในสายการผลิต

การดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ มักจะประกอบไปด้วยแผนกต่าง ๆ จำนวนมาก ในสายการผลิตสินค้า และแต่ละแผนกก็ทำหน้าที่งานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับกิจการที่ทำการผลิตสินค้าเราสามารถที่จะจำแนกแผนกต่าง ๆ ออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1) ต้นทุนแผนกผลิต (Cost of production departments) หมายถึง ต้นทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานของเครื่องจักร คนงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในแผนกผลิตสินค้าของกิจการ เช่น แผนกตัด แผนกเชื่อม แผนกประกอบ แผนกบรรจุ เป็นต้น

2) ต้นทุนแผนกบริการ (Cost of service departments) หมายถึง ต้นทุนต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรงโดยแผนกต่าง ๆ เหล่านี้จะทำหน้าที่ในด้านการบริการให้แก่แผนกอื่น ๆ เช่น แผนกเงินเดือนและค่าจ้าง แผนกบุคคล แผนกซ่อมบำรุง แผนกธุรการโรงงาน เป็นต้น โดยปกติแล้ว ต้นทุนในแผนกบริการส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตก็จะถูกจัดสรรเข้าแผนกผลิตต่าง ๆ เพื่อทำการคำนวณหาต้นทุนผลิตที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามการจัดสรรต้นทุนจากแผนกบริการให้แก่แผนกผลิตก็จะต้องคำนึงถึงการที่แผนกผลิตได้ใช้ประโยชน์จากแผนกบริการนั้น ๆ

8. การจำแนกต้นทุนตามลักษณะของการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจ

ในการดำเนินธุรกิจผู้บริหารมักจะต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายและที่สำคัญก็คือผู้บริหารจะต้องพยายามทำการตัดสินใจแก้ไขปัญหา หรือเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ข้อมูลทางด้านต้นทุนที่เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจจึงมักจะถูกจำแนกเป็น

1) ต้นทุนจม (Sunk Cost) หมายถึง ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Unavoidable Cost) หรือไม่สามารถที่จะทำการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ว่าผู้บริหารจะทำการตัดสินใจอย่างไร ดังนั้น ต้นทุนจมจึงเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในอดีต ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อตัดสินใจในปัจจุบัน เช่น ค่าเช่าที่เป็นสัญญาเช่าระยะยาว ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ประจำ เป็นต้น ถึงแม้ว่าต้นทุนจมจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจในปัจจุบัน แต่ผู้บริหารก็ควรที่จะทำการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่สามารถใช้ประโยชน์จากต้นทุนจมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2) ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ (Avoidable Cost) หมายถึง ต้นทุนที่สามารถประหยัดได้จากการตัดสินใจเลือกทางเลือกหนึ่ง ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้มักจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริหารเสมอ

3) ต้นทุนเสียโอกาส (Opportunity Cost) คือ ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่กิจการจะได้รับจากการตัดสินใจเลือกทางเลือกหนึ่งแต่กับต้องสูญเสียไป จากการที่เลือกตัดสินใจในอีกทางเลือกหนึ่ง เช่น ถ้ากิจการมีเงินจำนวนหนึ่งและสามารถนำไปฝากธนาคารได้ดอกเบี้ยปีละ 20,000 บาท แต่ถ้ากิจการต้องการนำเงินที่มีอยู่นั้นไปลงทุนทำธุรกิจ การที่กิจการเลือกลงทุนทำธุรกิจทำให้สูญเสียดอกเบี้ยที่จะได้รับ 20,000 บาท ถือว่าถ้ากิจการเลือกทำธุรกิจก็จะมีต้นทุนเสียโอกาสเกิดขึ้น 20,000 บาท โดยปกติต้นทุนเสียโอกาสจะไม่มีกรบันทึกบัญชีของกิจการเพราะมิได้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นต้นทุนที่ถูกลมมติเพื่อการตัดสินใจ

4) ต้นทุนส่วนที่แตกต่าง (Differential Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ (Incremental Cost or Decremental Cost) โดยปกติต้นทุนประเภทนี้จะเกิดก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติแบบเดิม มาเป็นวิธีการปฏิบัติแบบใหม่ เช่น ถ้าผู้บริหารกำลังทำการตัดสินใจว่าควรที่จะซื้อเครื่องจักรรุ่นใหม่ เข้ามาทำการผลิตแทนเครื่องจักรเก่าที่มีอยู่หรือไม่ ทั้งนี้เครื่องจักรใหม่อาจจะต้องลงทุนสูง แต่ก็สามารถที่จะประหยัดต้นทุนผันแปรต่อหน่วยลงไปได้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องทำการตัดสินใจโดยพิจารณาจากต้นทุนส่วนที่แตกต่างรวมสุทธิ (Net Total Differential Cost)

5) ต้นทุนเพิ่มต่อหน่วย (Marginal Cost) หมายถึง ต้นทุนที่จะเพิ่มขึ้นจากการผลิตเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับต้นทุนส่วนเพิ่ม (Incremental Cost) แต่ต้นทุนส่วนเพิ่มต่อหน่วยเป็นการพิจารณาส่วนที่เพิ่มจากการเพิ่มของการผลิตเพียง 1 หน่วย ตามที่กล่าวแล้ว ช่วยผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจได้เช่นกัน

การปันส่วนต้นทุน

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต สำหรับค่าใช้จ่ายในการผลิตประกอบค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะแตกต่างกัน บางอย่างสามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์ใด แต่ต้นทุนบางอย่างไม่สามารถบอกได้ชัดเจน จึงต้องมีการปันส่วนต้นทุน แนวคิดในการปันส่วนต้นทุน (พัชนีจ เนาวพันธ์, 2555) ประกอบด้วย 2 แนวคิด

1. แนวคิดในการปันส่วนต้นทุนแบบดั้งเดิม (Traditional Costing)

เป็นแนวคิดในการปันส่วนต้นทุนโดยกำหนดอัตราที่ใช้ในการปันส่วนเพียงอัตราเดียว สำหรับการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตทุกประเภท เรียกว่าการคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตจัดสรร (Predetermined Overhead Rate)

อัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตจัดสรรเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการผลิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งปี และกิจกรรมที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ (Activity Base) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งปี กิจกรรมที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณค่าใช้จ่าย ควรเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ หรือก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการผลิตขึ้น หากกิจการเลือกจัดสรรโดยใช้สิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการผลิต หรือไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดค่าใช้จ่ายในการผลิต จะทำให้การคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นนั้นผิดพลาด

ตัวอย่างของกิจกรรมที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ (Activity Base) ที่นิยมใช้ในการคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตจัดสรร

- ค่าแรงงานทางตรง
- จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง
- จำนวนชั่วโมงเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต
- หรือ กิจกรรมที่สามารถเกี่ยวข้อง หรือมีความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการผลิต

สูตรในการคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตจัดสรร

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตจัดสรร} = \frac{\text{ประมาณการค่าใช้จ่ายในการผลิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งปี}}{\text{กิจกรรมที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งปี}}$$

ในทางธุรกิจส่วนใหญ่นิยมใช้จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง หรือค่าแรงงานทางตรง เป็นฐานกิจกรรมที่ใช้ในการคำนวณ ถ้าในระบบการผลิตใช้แรงงานคนในการผลิตสินค้า แต่ถ้ากิจการที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตแทนแรงงานคน ควรใช้จำนวนชั่วโมงเครื่องจักรเป็นฐานกิจกรรมที่ใช้ในการคำนวณ

2. แนวคิดการปันส่วนต้นทุนแบบฐานกิจกรรม

เป็นแนวคิดในการบริหารต้นทุนแบบใหม่ โดยมีมุ่งหมายในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการเข้าใจพฤติกรรมต้นทุน (Cost Behavior) ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ทำให้ทราบว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนฐานกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยการระบุกิจกรรมขององค์กร ต้นทุนกิจกรรม และตัวผลักดันต้นทุน (Cost Driver) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการคำนวณต้นทุนผลผลิต/บริการและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนและการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อลดความสูญเปล่าหรือกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่า

การปันส่วนต้นทุนแบบฐานกิจกรรมถือเป็นเครื่องมือการบริหารงานในลักษณะการบริหารงานฐานคุณค่า (Value-Based Management) ซึ่งเชื่อมโยงการบริหารระดับองค์กรลงสู่ระบบการปฏิบัติงานประจำวัน โดยพิจารณาหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานตลอดทั้งกิจการ (Cross-Functional) ในลักษณะที่มองกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรเป็นภาพรวม (Integrated View)

ขั้นตอนการคำนวณการปันส่วนต้นทุนแบบฐานกิจกรรม

1) การกำหนดกิจกรรม ในสถานปฏิบัติงานเป้าหมาย ซึ่งต้องพิจารณาในรายละเอียดให้ครบถ้วน

2) คำนวณหาต้นทุนของปัจจัยหรือทรัพยากร (Input) ที่ใช้ในกิจกรรมทั้งหมด โดยใช้เอกสารทางบัญชีต่าง ๆ คำนวณแยกตามแต่ละปัจจัยเพื่อหาต้นทุนว่าแต่ละส่วนมีค่าใช้จ่ายเท่าใด ทั้งนี้ข้อมูลเหล่านี้จะต้องปรากฏในเอกสารจึงควรขอความร่วมมือจากแผนกบัญชีและแผนกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล

3) นำต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ในแต่ละด้านที่คำนวณได้ในขั้นตอนที่ 2 มากระจายตามแต่ละกิจกรรมตามจำนวนครั้งที่ปฏิบัติงานจริง โดยไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าควรกระจายต้นทุนทรัพยากรไปในกิจกรรมใด เป็นจำนวนเท่าใด จำแนกเป็นกิจกรรมย่อยหรือมองเป็นกิจกรรมใหญ่ และจะต้องมีความเหมาะสมตามสภาพการณ์จริงขององค์กร เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนนี้ ผู้วิเคราะห์ก็จะได้ข้อมูลต้นทุนของกิจกรรมทั้งหมด

4) การนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณต้นทุนรายกิจกรรม

5) เก็บรวบรวมข้อมูล ปริมาณงานของแต่ละกิจกรรม ซึ่งหมายถึงจำนวนครั้งของการปฏิบัติงานนั้น ๆ สิ่งที่ต้องสังเกตคือ หน่วยของแต่ละกิจกรรมที่จะแตกต่างกัน โดยปกติหน่วยงานที่มีการบันทึกข้อมูลในลักษณะนี้มีน้อยมาก ส่วนใหญ่ผู้วิเคราะห์จะต้องเข้าไปเก็บข้อมูลปริมาณการปฏิบัติงานจริงในสถานปฏิบัติงาน ซึ่งแม้จะค่อนข้างลำบากแต่ผลที่ได้ก็นับว่าคุ้มค่าเพราะทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ เพื่อนำมาสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

6) คำนวณต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรม โดยนำต้นทุนรวมของแต่ละกิจกรรมมาหารด้วยปริมาณการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการปันส่วนต้นทุนแบบฐานกิจกรรม

- 1) ช่วยให้การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์หรือต้นทุนงานบริการมีความถูกต้องมากขึ้น
- 2) ช่วยการพัฒนากิจกรรมการผลิตหรือกิจกรรมในการบริการอย่างต่อเนื่อง
- 3) ช่วยในการวัดผลปฏิบัติงานของกิจการ โดยสามารถวัดผลการปฏิบัติงานแยกตามกิจการ
- 4) เป็นเครื่องมือช่วยในระบบการตัดสินใจทางธุรกิจ

ข้อจำกัดของการปันส่วนต้นทุนแบบฐานกิจกรรม

- 1) มีค่าใช้จ่ายมาก เนื่องจากต้องจัดเก็บข้อมูลแบ่งแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ อย่างละเอียด
- 2) ต้องสามารถหาความสัมพันธ์ของตัวหลักต้นทุนกับกิจกรรมทุกกิจกรรม
- 3) ใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลนาน

ความแตกต่างระหว่างการปันส่วนต้นทุนแบบดั้งเดิมและแบบฐานกิจกรรม

การปันส่วนต้นทุนแบบดั้งเดิม ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สะสมอยู่ตามกลุ่มต้นทุนต่าง ๆ มักจะปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เนื่องจากระบบบัญชีต้นทุนแบบเดิมเน้นที่ตัวผลิตภัณฑ์และปริมาณการผลิตเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนระบบการปันส่วนต้นทุนฐานกิจกรรมจะเน้นการบริหารงานโดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ และถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นสิ่งที่ใช้กิจกรรมอีกทีหนึ่ง ซึ่งข้อแตกต่างพอสรุปได้ 2 ประการ

- 1) ระบบการปันส่วนต้นทุนฐานกิจกรรมจะกำหนดกลุ่มต้นทุนในรูปของกิจกรรม (Activity Cost Pool) มากกว่าจะกำหนดในรูปของกลุ่มต้นทุน (Cost Pool)
- 2) ตัวหลักต้นทุนหรือตัวหลักต้นทุน (Activity or Cost Driver) ซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์จะมีโครงสร้างแตกต่างไปจากฐานในระบบเดิม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมต้องมีการวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นตัวหลักต้นทุนหรือเป็นสาเหตุสำคัญที่แท้จริงที่ทำให้ต้นทุนของกิจกรรมนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไป

การจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติงานสำนักงบประมาณ

สำนักงบประมาณ (2558) ได้กำหนดคำนิยามและความหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงาต้นทุนหน่วยปฏิบัติไว้ในคู่มือการจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติ (Operating Unit Cost) ซึ่งได้จำแนกค่าใช้จ่ายในการจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติ ดังนี้

แผนงานบุคลากรภาครัฐ หมายถึง แผนงานที่แสดงรายจ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐที่กำหนดไว้ในงบบุคลากร งบดำเนินงาน รวมทั้งงบเงินอุดหนุนและงบรายจ่ายอื่น ซึ่งเบิกจ่ายในลักษณะงบดังกล่าว ประกอบด้วย

1) งบบุคลากร

- เงินเดือน คือ เงินที่จ่ายให้กับบุคลากรภาครัฐเป็นรายเดือน (ไม่รวมค่าใช้จ่ายลูกจ้างโครงการ ลูกจ้างกองทุน หรือค่าจ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน) และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับเงินเดือน และจัดสรรงบประมาณให้โดยมีอัตราค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน (ยกเว้นงบกลาง) มีจำนวนและอัตราค่าใช้จ่ายตามกฎหมาย ระเบียบ

- ค่าจ้างประจำ คือ เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างประจำ และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับค่าจ้างประจำ ตามกฎหมาย ระเบียบ เช่น เงินเพิ่ม เงินสวัสดิการต่าง ๆ

- ค่าจ้างชั่วคราว เฉพาะลูกจ้างชาวต่างประเทศที่มีสัญญาจ้าง ลูกจ้างของส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ ลูกจ้างชั่วคราวตามระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยลูกจ้างชั่วคราวที่มีความรู้ความสามารถพิเศษเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และลูกจ้างชั่วคราวที่มีข้อตกลงพิเศษกับกระทรวงการคลัง
- ค่าตอบแทนพนักงานราชการ และเงินอื่น ๆ ที่จ่ายควบๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ (ถ้ามี) เช่น เงินเพิ่มการครองชีพของพนักงานราชการ

2) งบดำเนินงาน

- ค่าตอบแทน เฉพาะที่จำเป็นต้องจัดสรรให้ตามสิทธิและข้อกำหนดตามกฎหมาย และจ่ายให้ในลักษณะเงินเดือนหรือจ่ายควบกับเงินเดือน หรือจ่ายให้เป็นรายเดือน เช่น เงินค่าเช่าบ้าน ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดการรถประจำตำแหน่ง (ไม่รวมค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก พาหนะ เบี้ยประชุม ฯลฯ) สำหรับหน่วยงานรูปแบบพิเศษให้รวมค่าใช้จ่ายประกันสุขภาพ หรือเงินชดเชย เงินสวัสดิการอื่น ซึ่งต้องจ่ายตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับหน่วยงานในต่างประเทศ ให้รวมค่ารักษาพยาบาลและค่าช่วยเหลือเล่าเรียนบุตรของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ

- ค่าใช้สอย เงินสมทบกองทุนประกันสังคม เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนและเงินอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้จ่ายควบกับเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ

3) งบเงินอุดหนุน เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ ที่กำหนดไว้ในงบเงินอุดหนุน ซึ่งเบิกจ่ายในลักษณะค่าใช้จ่ายบุคลากรและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

4) งบรายจ่ายอื่น เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารบุคลากรภาครัฐ ที่กำหนดไว้ในงบรายจ่ายอื่น ซึ่งซึ่งเบิกจ่ายในลักษณะค่าใช้จ่ายบุคลากรและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

แผนงานพื้นฐาน หมายถึง แผนงานที่ดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นปกติประจำตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานรับงบประมาณนั้น ๆ หากหยุดดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายในการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะงานและปริมาณงานที่ชัดเจนต่อเนื่อง เป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้หน่วยงานรับงบประมาณสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการให้บริการที่ได้ดำเนินการมาเป็นประจำทุกปี โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณในปีงบประมาณที่ผ่านมา

1) ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจพื้นฐานของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำ หรือเป็นงานที่ดำเนินการเป็นประจำทุกปี รวมค่าครุภัณฑ์โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

2) ค่าใช้จ่ายไม่ประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว โครงการ หรือกิจกรรมที่มีระยะเวลาสิ้นสุด เช่น ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายเดินทางต่างประเทศชั่วคราว และค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

แผนงานยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนงานที่ดำเนินการตามภารกิจยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายในเชิงนโยบาย หรืออาจเป็นภารกิจพื้นฐานที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจ แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ที่ต้องการผลักดันหรือเห็นความสำคัญในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

1) ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงนโยบายของหน่วยงานที่มีลักษณะประจำ รวมค่าครุภัณฑ์โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

2) ค่าใช้จ่ายไม่ประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงนโยบายของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว โครงการ หรือกิจกรรมที่มีระยะเวลาสิ้นสุด เช่น ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายเดินทางต่างประเทศชั่วคราว และค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

แผนงานบูรณาการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป ซึ่งไม่ได้อยู่ในกระทรวงเดียวกัน ร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายของแผนบูรณาการให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัดและลดความซ้ำซ้อน

1) ค่าใช้จ่ายตาม Function หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่มีลักษณะประจำ หรือเป็นงานที่ดำเนินการต่อเนื่อง โดยจำแนกค่าใช้จ่ายออกเป็น

- ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่มีลักษณะประจำ หรือเป็นงานที่ดำเนินการต่อเนื่อง รวมค่าครุภัณฑ์ โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

- ค่าใช้จ่ายไม่ประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว โครงการ หรือกิจกรรมที่มีระยะเวลาสิ้นสุด เช่น ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายเดินทางต่างประเทศชั่วคราว และค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

2) ค่าใช้จ่ายตาม Agenda หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงนโยบายของหน่วยงาน โดยจำแนกค่าใช้จ่ายออกเป็น

- ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงนโยบายของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำ หรือเป็นงานที่ดำเนินการต่อเนื่อง รวมค่าครุภัณฑ์โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

- ค่าใช้จ่ายไม่ประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงนโยบายของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว โครงการ หรือกิจกรรมที่มีระยะเวลาสิ้นสุด เช่น ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายเดินทางต่างประเทศชั่วคราว และค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โดยบันทึกข้อมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

3) ค่าใช้จ่ายตาม Area หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงพื้นที่ของหน่วยงาน โดยจำแนกค่าใช้จ่ายออกเป็น

- ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงพื้นที่ของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำ หรือเป็นงานที่ดำเนินการต่อเนื่อง รวมค่าครุภัณฑ์โดยบันทึกขอมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

- ค่าใช้จ่ายไม่ประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจในเชิงพื้นที่ของหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว โครงการ หรือกิจกรรมที่มีระยะเวลาสิ้นสุด เช่น ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายเดินทางต่างประเทศชั่วคราว และค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โดยบันทึกขอมูลจำแนกตามงบรายจ่าย

งานวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตบัณฑิต

กิริติ พงษ์ภมร (2552) ศึกษาการคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์แบบ Activity Based Costing (ABC) โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในการคำนวณ แต่ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ใช้การคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิมซึ่งพิจารณาต้นทุนทางบัญชีเป็นหลัก เนื่องจากต้นทุนโดยใช้กิจกรรม มีข้อจำกัดคือยุ่งยากในการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมในการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม ทำให้เวลาในการวิเคราะห์ลดลง และเก็บข้อมูลได้สะดวกและถูกต้องยิ่งขึ้น การออกแบบโปรแกรมโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel

มุกิตา ชิงห์ (2556) วิจัยเรื่อง ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทำการศึกษาคำนวณ และวิเคราะห์ต้นทุนคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยศึกษาทั้งในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ โดยแยกคำนวณต้นทุนออกเป็นระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนรวมคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เท่ากับ 54.762 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 49.976 ล้านบาท ต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 0.050 ล้านบาท หรือ 50,000 บาท ในส่วนระดับบัณฑิตศึกษา ต้นทุนรวมเท่ากับ 4.786 ล้านบาท ต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 0.832 ล้านบาท หรือ 832,000 บาท และนอกจากนี้เพื่อตอบสนองพันธกิจหน่วยงานและมหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์ได้ให้บริการวิชาการ มีต้นทุนรวม 53,300.00 บาท ผลงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีต้นทุนรวม 110,400.00 บาท ผลงานวิจัยเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี มีต้นทุนรวม 571,301.00 บาท รวมต้นทุนทั้งสิ้นที่เพื่อผลิตผลผลิตตามพันธกิจ เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 55.497 ล้านบาท

ชนิกานต์ แก้วเทพ และชนพัฒน์ มั่นทเล (2556) วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยเป็นการคำนวณและวิเคราะห์ต้นทุนรวม การผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีภาคปกติทั้งในระดับคณะและระดับภาควิชาฯ สรุปผลการศึกษาวิจัยดังนี้ คณะฯ มีต้นทุนในการผลิตบัณฑิตระดับ ปริญญาตรี -ภาคปกติ (ต้นทุน/ FTES) ในปีงบประมาณ 2554 จำนวนเงินทั้งสิ้น 125,993.15 โดยภาควิชาที่มีต้นทุน/FTES มากที่สุด ได้แก่ ภาควิชา พืชศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ จำนวนเงิน 147,278.56 บาท รองลงมาคือ ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ จำนวนเงิน 133,295.45 บาท แต่ใน ปีงบประมาณ 2555 ได้แก่ ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ จำนวนเงิน 133,351.06 บาท รองลงมาคือ ภาควิชาภูมิวิทยาและโรคพืช จำนวนเงิน 126,821.77 บาท จากการวิจัยเป็นการวิจัยต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต ซึ่งยังไม่มี การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร หากมีการจัดเก็บรายได้ลงสู่ระดับภาควิชา/สาขา และหลักสูตร จะทำได้ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรทำให้ สามารถวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการบริหารหลักสูตรได้ต่อไป

โสรญา ม่วงกรุง (2557) วิจัยเรื่อง ต้นทุนการผลิตบัณฑิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากจำนวนนักศึกษาหัวจริงตามเกณฑ์กลุ่มสถาบันแพทย์โดยศึกษาจาก ต้นทุนในการผลิตบัณฑิตแพทย์ หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้า ศึกษาในปีการศึกษา 2551 และสำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2556 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูล ทุติยภูมิ ประกอบด้วยงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณรายได้ ปีงบประมาณ 2551-2556 ของคณะ แพทยศาสตร์ และศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และจำนวน นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2551-2556 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามงบประมาณรายจ่ายและ งบประมาณรายได้ ต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม ต้นทุนตามเกณฑ์กลุ่มสถาบันแพทย์ โดยไม่รวม ค่าใช้จ่ายส่วนกลางของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตแพทย์มีแนวโน้ม สูงขึ้นทุกปีสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรที่เพิ่มมากขึ้น ต้นทุนรวมทั้งตั้งแต่ปีการศึกษา 2551- 2556 เฉลี่ยต่อปี 136,563,052 บาท จำแนกเป็นต้นทุนทางตรง เฉลี่ยต่อปี 105,986,701 บาท คิดเป็น ร้อยละ 77.61 และต้นทุนทางอ้อม เฉลี่ยต่อปี 30,576,351 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.39 พบว่า ต้นทุน รวมต่อหัวจริงในการผลิตบัณฑิตแพทย์เท่ากับ 1,018,468.79 บาท ประกอบด้วยต้นทุนต่อหัวรวม ระยะพรีคลินิก (ชั้นปีที่ 1-3) 471,504.02 บาทและระยะคลินิก (ชั้นปีที่ 4-6) 546,946.77 บาท คิดเป็น ต้นทุนต่อหัว ชั้นปีที่ 1 จำนวน 156,297.77 บาท ชั้นปีที่ 2 จำนวน 158,314.21 บาท ชั้นปีที่ 3 จำนวน 156,910.04 บาท ชั้นปีที่ 4 จำนวน 158,606.68 บาท ชั้นปีที่ 5 จำนวน 182,417.74 บาท และชั้นปีที่ 6 จำนวน 205,940.35 บาท

ธนรุจ โจรณ์มานะวงศ์ (2558) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญา ตรี กรณีศึกษานิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเดินเรือ คณะพาณิชยนาวิธานานาชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยทำการศึกษาข้อมูลระหว่างปีการศึกษา 2552-2556 ซึ่งดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 รวบรวมค่าใช้จ่ายของส่วนกลางที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละ ปีงบประมาณ ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมรับ-รายจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้ คณะพาณิชยนาวิ นานาชาติ ขั้นตอนที่ 3 หารายจ่ายกิจกรรมของหน่วยงานหลักและกระบวนการผลิตบัณฑิต ขั้นตอนที่ 4 หารายจ่ายของหน่วยงานสนับสนุน ขั้นตอนที่ 5 กำหนดวิธีปันส่วนของ แต่ละกิจกรรมของหน่วยงาน หลัก หน่วยงานสนับสนุนและกระบวนการผลิต ขั้นตอนที่ 6 คำนวณต้นทุนจะได้ต้นทุนรวม 5 ปี การศึกษา รวมเป็นต้นทุนต่อหน่วยการผลิตของนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์การเดินเรือทั้งสิ้น 397,268.11 บาท

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

การประเมินหลักสูตรและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การประเมินหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ เก็บข้อมูลจากนิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้ใชบัณฑิต

- นิสิตปัจจุบัน เป็นนิสิตที่เข้าศึกษาระหว่างปี ปี พ.ศ. 2560-2563 จำนวน 168 คน
- ศิษย์เก่า เป็นบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2559 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน
- ผู้ใชบัณฑิต เป็นผู้แทนจากสถานประกอบการที่รับนิสิตสหกิจศึกษาเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรสำหรับนิสิตปัจจุบัน คือ แบบสอบถาม จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

- 1) ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา จำนวน 10 ข้อ
- 2) ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร จำนวน 8 ข้อ
- 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ
- 4) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ
- 5) ข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรสำหรับศิษย์เก่า (บัณฑิต) เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็น

- 1) จุดเด่นของหลักสูตร
- 2) ทักษะที่ได้รับจากการเรียนในหลักสูตรนี้
- 3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรสำหรับผู้ใช้บัณฑิต เป็นแบบสอบถามจากกองแผนงานของมหาวิทยาลัย เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ตามคุณลักษณะ 5 ด้าน จำนวน 26 ข้อ แบ่งเป็น 6 ตอน ได้แก่

- 1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 6 ข้อ
- 2) ด้านความรู้ จำนวน 5 ข้อ
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา จำนวน 5 ข้อ
- 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อ
- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 ข้อ
- 6) ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง มิถุนายน 2563 โดยกลุ่มนิสิตปัจจุบันใช้แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มบัณฑิตใช้การสัมภาษณ์ออนไลน์ และกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต นำข้อมูลมาจากกองแผนงานมหาวิทยาลัยบูรพา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสำหรับนิสิตปัจจุบัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม IBM SPSS Statistics 26 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด / พึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.40 – 4.19	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก / พึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.60 – 3.39	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง / พึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.80 – 2.59	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย / พึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.79	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด / พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

สำหรับคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดลำดับ และจัดกลุ่มของคำตอบในแต่ละด้านเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้น นำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง เช่นเดียวกับข้อมูลที่ได้รับจากศิษย์เก่า (บัณฑิต)

ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต นำผลการวิเคราะห์มาจากกองแผนงานมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งมีการนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งข้อมูลเชิงพรรณนาในส่วนข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานหลักสูตร
- ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรวบรวมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และจำนวนนิสิตถัวเฉลี่ยในช่วงเวลาเดียวกัน ได้แก่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2561 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

การวิเคราะห์ข้อมูล

- คำนวณต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
- คำนวณต้นทุนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
- คำนวณต้นทุนต่อหัวของนิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการสรุปข้อมูลเบื้องต้น

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในบทนี้ นำเสนอเป็น 2 ส่วนหลัก ประกอบด้วยผลการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) จากนิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

ผลการประเมินหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรของศิษย์ปัจจุบัน

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มีจำนวนนิสิตปัจจุบันที่เข้าศึกษาระหว่างปี ปี พ.ศ. 2560-2563 จำนวน 430 คน โดยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ได้ทำการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีนิสิตให้ข้อมูล จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 39.07 จากตารางที่ 4-1 ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเห็นด้วยกับด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ($\bar{X} = 3.88$) มากเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.84$) ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.65$) และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-1 ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวม

ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา	3.88	.67	มาก (1)
ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร	3.65	.83	มาก (3)
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	3.84	.72	มาก (2)
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	3.38	.94	มาก (4)

1. ด้านโครงสร้างและรายวิชา

เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านโครงสร้างและรายวิชา ดังตารางที่ 4-2 พบว่า นิสิตเห็นด้วยกับรายวิชาเฉพาะบังคับ ($\bar{X} = 4.25$) ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นวิชาเฉพาะเลือก ($\bar{X} = 4.14$) และวิชาประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{X} = 4.14$) ปรัชญาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$) วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.05$) วิชาเลือกเสรี ($\bar{X} = 4.02$) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 3.58$) วิชาศึกษาทั่วไป ($\bar{X} = 3.46$) ในระดับมากตามลำดับ ในขณะที่นิสิตเห็นด้วยกับวิชาแกนบริหารธุรกิจ ($\bar{X} = 3.17$) ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4-2 ผลการประเมินด้านโครงสร้างและรายวิชา

โครงสร้างและรายวิชา	ร้อยละผู้ให้ข้อมูล (จำนวน)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
ชื่อสาขาวิชา	36.3 (61)	32.7 (55)	24.4 (41)	3.6 (6)	3.0 (5)	3.96	1.01	มาก (5)
ปรัชญาหลักสูตร	38.7 (65)	35.7 (60)	22.6 (38)	1.8 (3)	1.2 (2)	4.09	.88	มาก (3)
จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	22.0 (37)	32.7 (55)	32.1 (54)	7.7 (13)	5.4 (9)	3.58	1.08	มาก (7)
วิชาศึกษาทั่วไป	16.1 (27)	35.1 (59)	32.7 (55)	10.7 (18)	5.4 (9)	3.46	1.05	มาก (8)
วิชาแกนบริหารธุรกิจ	16.7 (28)	23.8 (40)	31.5 (53)	15.5 (26)	12.5 (21)	3.17	1.24	ปานกลาง (9)
วิชาเฉพาะบังคับ	50.0 (84)	31.0 (52)	14.9 (25)	2.4 (4)	1.8 (3)	4.25	.92	มากที่สุด (1)
วิชาเฉพาะเลือก	43.5 (73)	33.9 (57)	17.3 (29)	3.6 (6)	1.8 (3)	4.14	.94	มาก (2)
วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ	39.3 (66)	34.5 (58)	19.0 (32)	6.0 (10)	1.2 (2)	4.05	.96	มาก (4)
วิชาประสบการณ์วิชาชีพ	43.5 (73)	32.7 (55)	19.0 (32)	3.6 (6)	1.3 (2)	4.14	.92	มาก (2)
วิชาเลือกเสรี	39.8 (67)	31.0 (52)	21.4 (36)	6.5 (11)	1.2 (2)	4.02	.99	มาก (6)
รวม						3.88	.67	มาก

หมายเหตุ: 5 เห็นด้วยมากที่สุด, 4 เห็นด้วยมาก, 3 เห็นด้วยปานกลาง, 2 เห็นด้วยน้อย, 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยนิตินให้ความเห็นสำหรับการปรับปรุงด้านโครงสร้างและรายวิชา ดังนี้

- ควรปรับลดวิชาศึกษาทั่วไปลง จะได้มีเวลาเรียนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขามากขึ้น เช่น วิชามนุษยศาสตร์ อารยธรรม วิชาความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์ สามารถหาความรู้นอกห้องเรียนหรือศึกษาด้วยตนเองได้
- ควรปรับลดวิชาแกนบริหารธุรกิจ โดยเฉพาะวิชาคำนวณ นิตินในหลักสูตร ไม่จำเป็นต้องเรียนวิชาแกนบริหารธุรกิจเหมือนหลักสูตรอื่นของคณะ ควรดูความต้องการของแต่ละสาขาวิชาด้วย โดยเน้นในวิชาวิชาชีพเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น นิตินที่เรียนสายศิลป์ภาษามักมีอุปสรรคในการเรียนวิชาคำนวณ
- อยากให้หลักสูตรมีวิชาเลือกที่เกี่ยวกับการปฏิบัติมากขึ้น มีความหลากหลาย และสร้างสรรค์ เพื่อที่จะนำไปใช้ได้ในอนาคตได้ ทฤษฎีอาจปรับลงให้เบาลง
- อยากให้เปิดวิชาภาษาที่ต่างประเทศให้นิตินเลือกเรียนเพิ่มเติม ซึ่งมีความจำเป็นในสายวิชาชีพท่องเที่ยว โรงแรม และบริการ

- วิชาเลือกเสรี อาจให้นิสิตเลือกเรียนในกลุ่มวิชาเลือกที่เป็นประโยชน์ต่อสาขาที่เรียนมากกว่าให้ไปเลือกอิสระเอง
- อยากให้เพิ่มวิชาหรือสอตแทรกทักษะเกี่ยวกับการขาย เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพทางเลือก

2. ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ดังตารางที่ 4-3 พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นในทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยว่า เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 3.88$) เป็นลำดับแรก รองลงมาเนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคมได้ ($\bar{X} = 3.82$) สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.82$) มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 3.74$) เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับสาขาวิชา ($\bar{X} = 3.66$) แต่ละรายวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ($\bar{X} = 3.66$) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.58$) และเหมาะสมกับพื้นฐานเดิมของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 ผลการประเมินด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

เนื้อหาวิชาของหลักสูตร	ร้อยละผู้ให้ข้อมูล (จำนวน)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
มีความน่าสนใจ	23.2 (39)	39.9 (67)	26.2 (44)	8.9 (15)	1.8 (3)	3.74	.97	มาก (4)
มีความสอดคล้องกับสาขาวิชา	17.3 (29)	43.5 (73)	29.8 (50)	7.1 (12)	2.4 (4)	3.66	.93	มาก (5)
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	17.9 (39)	31.5 (53)	32.1 (54)	12.5 (21)	6.0 (10)	3.82	1.00	มาก (3)
เหมาะสมกับพื้นฐานเดิมของผู้เรียน	16.7 (28)	26.8 (45)	38.7 (65)	15.5 (26)	2.4 (4)	3.43	1.03	มาก (8)
แต่ละรายวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน	24.4 (41)	32.7 (55)	29.8 (50)	10.7 (18)	2.4 (4)	3.66	1.04	มาก (5)
ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	23.2 (39)	29.8 (50)	32.2 (55)	10.7 (18)	3.6 (6)	3.58	1.07	มาก (6)
ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้	23.8 (40)	47.0 (79)	23.8 (40)	3.6 (6)	1.8 (3)	3.88	.94	มาก (1)
ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคมได้	25.6 (43)	39.9 (67)	28.0 (47)	5.4 (9)	1.2 (2)	3.83	.99	มาก (2)
รวม						3.84	.72	มาก

หมายเหตุ: 5 เห็นด้วยมากที่สุด, 4 เห็นด้วยมาก, 3 เห็นด้วยปานกลาง, 2 เห็นด้วยน้อย, 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยนิตินิติให้ความเห็นสำหรับการปรับปรุงด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ดังนี้

- รายวิชาศึกษาทั่วไปหรือวิชานอกคณะ อยากให้เรียนเป็นพื้นฐาน ไม่ควรเจาะลึกมากนัก และบางรายวิชาอาจไม่จำเป็นต้องเรียน
- ปรับปรุงวิชาแกนบริหารธุรกิจให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะวิชาคำนวณ Stat, FA, MA, BF, QA นอกจากนั้นบางรายวิชา อาจจะสามารถรวมเนื้อหาได้ หรือปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับธุรกิจท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น หรือหากไม่สามารถปรับได้ด้วยความเป็นหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต อาจจัดเรียนปรับพื้นฐานให้นิตินิติเพิ่มเติม
- รายวิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ อยากให้สอนให้ลึกกว่านี้ เน้นการสื่อสาร และนำไปใช้ได้จริง
- อยากให้จัดวิชาที่เป็นพื้นฐานมาไว้ตอนปี 1 เพื่อปูพื้นฐาน เช่น วิชา ICT เป็นวิชาที่ควรเรียนตอน ปี1 ไม่ใช่ ปี2
- อยากให้มีการฝึกปฏิบัติแทรกไปพร้อมกับการเรียนตั้งแต่ปี 1 เพื่อเพิ่มประสบการณ์
- วิชา Stat กับ FA ไม่ควรจัดเรียนพร้อมกัน

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังตารางที่ 4-4 พบว่า นิตินิติมีความคิดเห็นในทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่า ผู้สอนมีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.05$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.99$) ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.95$) ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.82$) กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสาขาวิชา ($\bar{X} = 3.80$) การเรียนการสอนช่วยให้เห็นปัญหาและแนวทางการค้นคว้า ($\bar{X} = 3.76$) ผู้สอนเน้นความรู้ที่นำไปใช้ได้ ($\bar{X} = 3.76$) บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นกันเอง ($\bar{X} = 3.76$) และการวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 ผลการประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียน การสอน	ร้อยละผู้ให้ข้อมูล (จำนวน)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
ผู้สอนมีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึง วัตถุประสงค์การเรียนการสอน	32.1 (54)	46.4 (78)	16.7 (28)	8.9 (7)	0.6 (1)	4.05	.84	มาก (1)
ผู้สอนเน้นความรู้ที่นำไปใช้ได้	26.8 (45)	33.9 (57)	28.6 (48)	9.5 (16)	1.2 (2)	3.76	.99	มาก (7)
ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ	37.5 (63)	31.0 (52)	25.6 (43)	5.4 (9)	0.6 (1)	3.99	.95	มาก (2)
ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง	31.5 (53)	37.5 (63)	26.2 (44)	3.6 (6)	1.2 (2)	3.95	.91	มาก (3)
กิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับสาขาวิชา	23.8 (40)	42.3 (71)	26.8 (45)	4.8 (8)	2.4 (4)	3.80	.94	มาก (5)

กระบวนการจัดการเรียน การสอน	ร้อยละผู้ให้ข้อมูล (จำนวน)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสม	28.6 (48)	35.1 (59)	28.6 (48)	4.8 (8)	3.0 (5)	3.82	1.00	มาก (4)
การเรียนการสอนช่วยให้เห็น ปัญหาและแนวทางการค้นคว้า	26.8 (45)	33.3 (56)	31.0 (52)	7.7 (13)	1.2 (2)	3.77	.97	มาก (6)
การวัดผลสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์รายวิชา	19.6 (33)	38.1 (64)	33.9 (57)	6.0 (10)	2.4 (4)	3.67	.94	มาก (8)
บรรยากาศการเรียนการสอนเป็น กันเอง	26.2 (44)	34.5 (58)	30.4 (51)	7.1 (12)	1.8 (3)	3.76	.98	มาก (7)
รวม						3.65	.63	มาก

หมายเหตุ: 5 เห็นด้วยมากที่สุด, 4 เห็นด้วยมาก, 3 เห็นด้วยปานกลาง, 2 เห็นด้วยน้อย, 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยนิสิตให้ความเห็นสำหรับการปรับปรุงด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- ในหลายวิชา อาจารย์ตั้งใจถ่ายทอดประสบการณ์ สิ่งที่อาจารย์พบเจอที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนิสิต
- อยากให้เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพราะเวลาไปสหกิจศึกษาปฏิบัติจริงแตกต่างจากทฤษฎีที่เรียนที่สอบท่องจำ เพราะหากเกิดความผิดพลาดอะไรแล้วมันเกิดขึ้นกับตัวนิสิตเอง จะเป็นเหมือนครูที่คอยสอนให้รู้จักแก้ไขปัญหาและรับมือกับปัญหาได้ดีมากกว่าการท่องจำ รายวิชาปฏิบัติการบางวิชา มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ หรือเวลาจำกัด ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง นิสิตทุกคนไม่ได้ลงมือปฏิบัติเต็มที่
- เสริมการดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
- ถ้าสถานการณ์โควิดดีขึ้น อยากให้มีจัดการเรียนปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เช่น วิชาอาหารและเครื่องดื่ม ให้นิสิตได้จัดโต๊ะอาหารที่สถานที่จริง วิชาครัว เรียนรู้การฝึกทำอาหารพื้นฐาน ให้นิสิตได้รู้หลักการและการปฏิบัติเบื้องต้นที่จำเป็นในก่อนออกสหกิจศึกษา
- บางรายวิชาอาจารย์ผู้สอนเน้นทฤษฎีมาก เนื้อหาแน่น ทำให้ความสนใจในการเรียนของนิสิตลดลง อาจารย์อาจเสริมไฟล์วีดีโอ ให้นิสิตไปทบทวนดูย้อนหลังได้
- อยากให้อาจารย์บางท่านมีเวลาให้นิสิต และมีวิธีการสอนให้นิสิตเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- อยากให้ปรับการสอนให้น่าสนใจ ไม่ใช่แค่การสอนตามสไลด์ อ่านให้นิสิตฟัง แต่ควรยกตัวอย่างให้มองภาพออก และให้ผ่อนคลาย มีการพูดคุยกันระหว่างเรียนมากขึ้น
- อยากให้ผู้สอน พัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพในการบริการ มีความมั่นใจ มีความกล้าแสดงออก และทำงานร่วมกันมากขึ้น
- อยากให้พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนและการสอบออนไลน์ เพราะไม่ใช่ทุกคนมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ บางคนมีแค่โทรศัพท์ ต้องลำบากไปหาคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ไอแพด นิสิตแต่ละคนมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ไม่เหมือนกัน
- บางรายวิชานั้นมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ไม่เป็นมาตรฐาน

- สัดส่วนการให้คะแนน ควรเพิ่มในส่วนของคะแนนเก็บมากขึ้น และลดในส่วนของคุณค่าคะแนน สอบลง เพราะจากการทำงานส่งก็สามารถวัดความศรัทธภาพได้เช่นกัน บางครั้งการสอบ อาจไม่ได้วัดความสามารถที่แท้จริง เพราะบางวิชาข้อสอบอยากกว่าทเรียนมาก
- การประเมินผลวิชาคำนวณ อยากให้ลดเกณฑ์ในการตัดเกรดลง
- อาจารย์บางท่านยึดความคิดเห็นของตัวเองเป็นหลัก ทั้งที่ความคิดของนิสิตแต่ละคนไม่ เหมือนกัน อยากให้อาจารย์เข้าใจนิสิตมากขึ้น

4. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ดังตารางที่ 4-5 พบว่า นิสิตมีความ คิดเห็นสามลำดับแรกอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความพร้อมของห้องเรียนบรรยายในคณะกรรมการจัดการและ การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.71$) สภาพแวดล้อมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว ส่งเสริมบรรยากาศ ในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.66$) และสื่อการเรียนรู้ในสำนักหอสมุดที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่มีความพอเพียง ($\bar{X} = 3.60$) ในขณะที่นิสิตมีความเห็นในระดับปานกลางต่อความพร้อมของการเรียนวิชาปฏิบัติการ ทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.21$) และความเสถียรของสัญญาณ Wi-Fi ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 ผลการประเมินด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	ร้อยละผู้ให้ข้อมูล (จำนวน)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
ความพร้อมของห้องเรียนบรรยาย ในคณะกรรมการจัดการและการ ท่องเที่ยว	28.6 (48)	53.1 (59)	19.6 (33)	12.5 (21)	4.2 (7)	3.71	1.13	มาก (1)
ความพร้อมของการเรียนวิชา ปฏิบัติการทางวิชาชีพ	17.9 (30)	23.2 (39)	32.7 (55)	14.3 (24)	11.9 (20)	3.21	1.24	ปานกลาง (4)
สภาพแวดล้อมของคณะกรรมการจัดการ และการท่องเที่ยว ส่งเสริม บรรยากาศในการเรียนรู้	25.0 (42)	32.1 (54)	30.4 (51)	8.9 (15)	3.6 (6)	3.66	1.06	มาก (2)
สื่อการเรียนรู้ในสำนักหอสมุดที่ เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่มีความ พอเพียง	20.8 (35)	38.7 (65)	23.8 (40)	13.1 (22)	3.6 (6)	3.60	1.07	มาก (3)
ความเสถียรของสัญญาณ Wi-Fi	11.3 (19)	18.5 (31)	23.8 (40)	21.4 (36)	25.0 (42)	2.70	1.33	ปานกลาง (5)
รวม						3.38	.94	มาก

หมายเหตุ: 5 เห็นด้วยมากที่สุด, 4 เห็นด้วยมาก, 3 เห็นด้วยปานกลาง, 2 เห็นด้วยน้อย, 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยนิสิตให้ความเห็นสำหรับการปรับปรุงด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนี้

- อยากให้มี Lab ด้านการท่องเที่ยวและบริการ หรือมีพื้นที่เฉพาะเพื่อฝึกฝนและพัฒนาด้านวิชาชีพ
- ควรมีอุปกรณ์ประกอบรายวิชาปฏิบัติการให้พร้อมสำหรับฝึกปฏิบัติ โดยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ควรรวมอยู่ในรายวิชานั้นๆ เช่น ผ้า ดอกไม้ อาหารและเครื่องดื่ม
- น่าจะมีการทำ MOU กับสถานประกอบการในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้หนีตได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ทำงานในระดับประเทศและต่างประเทศ
- อยากให้มีหนังสือพิมพ์เรียนในแต่ละวิชา โดยเฉพาะวิชาแกนบริหารธุรกิจและวิชาคำนวณ
- โต้ะเลคเซอร์อาจไม่เหมาะกับการเรียนบางรายวิชาที่มีเอกสาร Textbook หรืออุปกรณ์ประกอบการเรียน
- แอร์บางตัวในห้องก็ติดๆดับๆ ฝากไปพิจารณาเรื่องนี้ด้วยนะครั้บร้อนมาก
- อยากให้สัญญาณ Wi-Fi เข้าถึงได้ทุกชั้น เมื่อนิสิตต้องการค้นหาข้อมูลโดยมีความจำเป็นต้องใช้อินเทอร์เน็ต แต่ Wi-Fi ของคณะ ไม่เสถียรเมื่ออยู่ชั้นข้างบน รวมถึงพื้นที่โดยรอบคณะ
- คณะควรมีพื้นที่ส่วนรวม ไม่ใช่แค่ลานไม้กับที่นั่งหน้าคณะ ซึ่งไม่เพียงพอกับนิสิต ในคณะยังมีพื้นที่กว้างมาก ถ้าแบ่งสัดส่วนให้ชัดเจน ห้องเรียน ห้องจัดประชุมกิจกรรม ห้องส่วนรวมที่มีไว้นั่งพักผ่อน หรืออ่านหนังสือ จะดีมาก ด้วยอาคารที่ไม่โปร่งทำให้ติดอับ คณะอาจติดตั้งพัดลม หรือเครื่องปรับอากาศเครื่องที่เพิ่มเติม
- อยากให้มีร้านอาหารเพิ่มขึ้น มีร้านสะดวกซื้อ หรือมีตู้กดอาหารและเครื่องดื่ม

ผลการประเมินหลักสูตรของศิษย์เก่า

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ได้สำรวจความคิดเห็นจากศิษย์เก่า จำนวน 36 คน ในด้านจุดเด่นของหลักสูตรทักษะที่ได้รับจากการเรียนในหลักสูตรนี้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จุดเด่นของหลักสูตร

- ความรู้ในหลักการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงแรม และบริการ
- หลักสูตรเน้นการคิด วิเคราะห์ คำนวณ และหลักการในการบริหารองค์กร
- ความรู้ในการบริหารจัดการในหลายแขนง ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้หลากหลาย
- สหกิจศึกษาได้ทั้งสายท่องเที่ยว โรงแรม และบริการ ทำให้เปิดกว้างต่อการออกไปประกอบวิชาชีพ
- ประสบการณ์ในการออกทริป การจัดการทริปท่องเที่ยวในแต่ละปีตามเส้นทางต่างที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละปี และการดูงานในอุตสาหกรรมที่พัก
- แหล่งเรียนรู้ หอสมุด มีหนังสือและสื่อการเรียนการสอนจำนวนมาก

2. ทักษะที่ได้รับจากการเรียนในหลักสูตรนี้

- การบริหารจัดการ และหลักการบริหารธุรกิจที่ดี
- การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบระเบียบ
- ทักษะทางการบัญชี สถิติ และการคิดคำนวณเบื้องต้น
- ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- การปรับตัวและการวางตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การจัดทำสร้างเส้นทางการท่องเที่ยว การวางแผนทริป
- มีความกล้าแสดงออก การพูดการสื่อสาร
- ทักษะคิด มุมมองความเข้าใจในเรื่องงานบริการ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ในการประกอบอาชีพ
- การปฏิบัติงานในธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรมและสายการบิน จากการปฏิบัติสหกิจศึกษา
- การพลิกแพลงการทำงาน เพื่อเผชิญโลกแห่งความจริงในการทำงาน

3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

ด้านโครงสร้างและรายวิชา

- ปรับลดวิชาคำนวณลง ลดวิชาที่อาจไม่จำเป็นต่อสาขา เน้นที่นำไปใช้ได้จริง
- เพิ่มรายวิชาที่มีความแปลกใหม่มากขึ้น
- แทรกการปฏิบัติในรายวิชาเพิ่มขึ้น
- เพิ่มเติมวิชาภาษาที่ 2 และภาษาที่ 3 เพราะมีความสำคัญต่อการทำงานในอนาคต
- โปรแกรมต่างๆ ที่จำเป็นต่อการทำงาน เช่น Excel Ps เป็นต้น
- ควรจัดลำดับวิชาให้มีความเหมาะสม ตามความยากง่ายของเนื้อหาวิชา

ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

- มีการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎีจะทำให้เกิดการจดจำที่ยั่งยืนมากกว่าการอ่านเพื่อไปสอบเพียงอย่างเดียว
- ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน และเชิงธุรกิจ มีความสำคัญมาก
- มีการศึกษาในเรื่องของภาษาอังกฤษและภาษาที่สามเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะในสายงานของท่องเที่ยวและโรงแรม การใช้ภาษาที่ดีเป็นสิ่งที่สำคัญ
- การเรียนอย่างเจาะลึกในรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอาหาร, CBT
- เสริมการลงพื้นที่ไปในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- เน้นการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีการประยุกต์อย่างทันสมัย

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

- รายวิชาคำนวณมีความยาก อาจมีการสอนเสริม หรือพี่สอนน้อง
- วิชาในสาขาควรเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ เพราะเป็นสิ่งสำคัญ
- เพิ่มกิจกรรมเสริมที่เน้นการฝึกปฏิบัติ เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ให้นิสิตได้ฝึกพูดคุยกับเจ้าของภาษาจริงๆ สอนให้เน้นคำศัพท์ บทสนทนา และการฝึกพูด

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

- อยากให้มีห้องปฏิบัติการโรงแรมท่องเที่ยว
- อุปกรณ์ในการเรียนในบางรายวิชาไม่เพียงพอ เช่น วิชาด้านอาหารและเครื่องดื่ม วิชาแม่บ้าน
- แทรกกิจกรรมการเข้าค่าย อบรม ละลายพฤติกรรมในปีที่ 1
- ห้องเรียนดี แต่เก้าอี้ lecture มีขนาดเล็ก โดยเฉพาะพื้นที่วางหนังสือ/จด lecture
- ปรับปรุงโปรเจกเตอร์ให้พร้อมใช้งาน
- คณะควรเพิ่มจุด Wi-Fi และปรับปรุงสัญญาณให้เสถียรมากขึ้น

ผลการประเมินหลักสูตรของผู้ใช้บัณฑิต

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559) ได้ทำการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 12 คน ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ดังตารางที่ 4-6 พบว่า ในภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายด้าน ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน โดยลำดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 3.87$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.82$) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.17	0.72	มาก (1)
ด้านความรู้	3.82	0.92	มาก (4)
ด้านทักษะทางปัญญา	3.87	0.85	มาก (3)
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	4.02	0.83	มาก (2)
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.72	1.05	มาก (5)
รวม	3.92	0.81	มาก

โดยผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ความเห็นสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรด้านโครงสร้างและรายวิชา ดังนี้

- ปรัชญาของหลักสูตรควรเพิ่ม การบริการอย่างมืออาชีพ และเพิ่ม Scope ยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการอย่างยั่งยืน หรือในระดับสากล
- ปรัชญาชี้ให้เห็นจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายดี
- ควรเพิ่มหน่วยกิตวิชาภาษาเพื่อวิชาชีพ จะเพิ่มศักยภาพให้นิสิตได้มากขึ้น
- วิชาคำนวณควรเน้นที่นำไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเป็นเจ้าของกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมในอนาคต
- วิชาเลือกเพิ่มเติม Segment ของ Cruise, Medical Tourism และ Sport Tourism
- เพิ่มวิชาหรือกิจกรรมที่สามารถพัฒนาบุคลิกภาพและการสื่อสารให้มากขึ้น
- การปฏิบัติสหกิจ 2 ครั้ง สามารถพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการทำงานในอนาคต

1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

จากตารางที่ 4-7 เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าบัณฑิตมีความซื่อสัตย์และปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ($\bar{X} = 4.36$) มีความขยันอดทน อุตสาหะ ($\bar{X} = 4.20$) ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความตรงต่อเวลา และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.14$) มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 4.13$) มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = 4.10$) มีระเบียบวินัยปฏิบัติตามกติกาสังคม ($\bar{X} = 4.10$)

ตารางที่ 4-7 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรม

คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	4.10	0.72	มาก (5)
ระเบียบวินัยปฏิบัติตามกติกาสังคม	4.10	0.81	มาก (5)
ความตรงต่อเวลา และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.14	0.77	มาก (3)
ความซื่อสัตย์และปฏิบัติตามจรรยาบรรณ	4.36	0.62	มากที่สุด (1)
ความขยันอดทน อุตสาหะ	4.20	0.68	มากที่สุด (2)
ความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน	4.13	0.70	มาก (4)
รวม	4.17	0.72	มาก

2. ด้านความรู้

จากตารางที่ 4-8 เมื่อพิจารณาคูณลักษณะด้านความรู้ ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากต่อพฤติกรรมที่บัณฑิตแสดงออก ดังนี้ เห็นว่า ความสามารถในการเรียนรู้งาน ($\bar{X} = 4.18$) การศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.00$) ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.98$) ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ($\bar{X} = 3.79$) โดยมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 3.18$)

ตารางที่ 4-8 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้

คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	3.18	1.69	ปานกลาง (5)
ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับงานที่ได้รับมอบหมาย	3.98	0.74	มาก (3)
ความสามารถในการเรียนรู้งาน	4.18	0.58	มาก (1)
การศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.00	0.81	มาก (2)
ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	3.79	0.77	มาก (4)
รวม	3.82	0.92	มาก

3. ด้านทักษะทางปัญญา

จากตารางที่ 4-9 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญา ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากในพฤติกรรมที่บัณฑิตแสดงออกทุกข้อ ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลางความกดดันได้ ($\bar{X} = 3.99$) สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 3.96$) ความสามารถในการวางแผน และปฏิบัติงานได้สำเร็จ ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.89$) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ($\bar{X} = 3.78$) และความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหางานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 4-9 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา

คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความสามารถในการวางแผน และปฏิบัติงานได้สำเร็จตามกำหนดเวลา	3.89	0.74	มาก (3)
ความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหางานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นระบบ	3.73	0.84	มาก (5)
ความสามารถในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลางความกดดันได้	3.99	0.87	มาก (1)
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	3.78	0.87	มาก (4)
สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองได้	3.96	0.96	มาก (2)
รวม	3.87	0.85	มาก

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

จากตารางที่ 4-10 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ผู้ใช้บัณฑิตมีเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.25$) ในระดับมากที่สุด รองลงมา ปฏิบัติตนตามกฎหมาย สัจจญา และข้อตกลง ($\bar{X} = 4.19$) จิตอาสาต่องานของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.10$) ปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับทั้งผิดและชอบจากผลการปฏิบัติของตน ($\bar{X} = 4.06$) รักษาสาธารณสมบัติ ($\bar{X} = 4.03$) และความเป็นผู้นำที่ดี ($\bar{X} = 3.51$) ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.25	0.65	มากที่สุด (1)
ปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญา และข้อตกลง	4.19	0.68	มาก (2)
ความเป็นผู้นำที่ดี	3.51	1.05	มาก (6)
ปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับทั้งผิดและชอบจากผลการปฏิบัติของตน	4.06	0.88	มาก (4)
รักษาสารณสมบัติ	4.03	0.87	มาก (5)
จิตอาสาต่องานของส่วนรวม	4.10	0.86	มาก (3)
รวม	4.02	0.83	มาก

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จากตารางที่ 4-11 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ใช้บัณฑิตมีเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาข้อมูล/ การนำเสนองาน/ การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.99$) ในระดับมาก รองลงมาเป็นความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.91$) และความสามารถในการใช้ตัวเลขและแปลผลวิเคราะห์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.70$) ในระดับมากเช่นกัน ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.29$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4-11 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลขและแปลผลวิเคราะห์ต่างๆ	3.70	0.97	มาก (3)
ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	3.91	1.07	มาก (2)
ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร	3.29	1.30	ปานกลาง (4)
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาข้อมูล/ การนำเสนองาน/ การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย	3.99	0.88	มาก (1)
รวม	3.72	1.05	มาก

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต ได้รวบรวมและคำนวณต้นทุนตามคู่มือการจัดทำต้นทุน หน่วยปฏิบัติของสำนักงบประมาณ (2558) โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผลการคำนวณต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

จากข้อมูลในตารางที่ 4-12 สรุปได้ว่า ต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับการจัดการเรียนการสอนนิสิต สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น 46,609,257.10 บาท ซึ่งแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก งบลงทุน ซึ่งในปี 2562 ไม่มีรายการเกิดขึ้น และ ส่วนที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย คือ ค่าใช้จ่ายบุคลากร 33,511,790.12 บาท ซึ่งต้นทุนหลักของค่าใช้จ่ายบุคลากร คือ เงินเดือนคณาจารย์ จำนวน 11,582,960.77 บาท และส่วนที่เหลือ คือ งบดำเนินงาน 11,060,018.92 และงบเงินอุดหนุน 2,037,448.06 บาท

ตารางที่ 4-12 ผลการคำนวณต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีงบประมาณ	ปี 2562
ประมาณการต้นทุน	
งบลงทุน	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	
- ค่าใช้จ่ายบุคลากร	
เงินเดือนอาจารย์	11,582,960.77
ค่าสอนเกินภาระงานอาจารย์ประจำ	1,640,257.67
ค่าตอบแทนอาจารย์ผู้สอน-สอบ (อาจารย์พิเศษ)	12,437,211.68
เงินเดือนเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน	7,851,360.00
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	33,511,790.12
- งบดำเนินงาน	
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	8,933,057.53
ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานภาคพิเศษ	46,620.00
ค่าสาธารณูปโภค	1,694,316.37
ค่าใช้จ่ายการประกันคุณภาพการศึกษา	34,290.00
ค่าใช้จ่ายอบรมสำหรับบุคลากร	126,139.40
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น	225,595.62
รวมงบดำเนินงาน	11,060,018.92
- งบเงินอุดหนุน	
โครงการสำหรับนิสิต	965,982.06
โครงการสำหรับพัฒนาบุคลากร	1,071,466.00
รวมงบเงินอุดหนุน	2,037,448.06
ต้นทุนรวม	46,609,257.10

**ผลการคำนวณต้นทุนรวมของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา**

จากตารางที่ 4-13 สรุปได้ว่า ต้นทุนรวมของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับการจัดการเรียนการสอนนิสิต สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น 11,353,765.50 บาท ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่าย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก งบลงทุน ซึ่งในปี 2562 ไม่มีรายการเกิดขึ้น และส่วนที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 8,163,292.66 บาท ซึ่งใน ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบไปด้วย เงินเดือนคณาจารย์ จำนวน 2,821,547.23 บาท ค่าสอนเกินภาระงานอาจารย์ประจำ จำนวน 399,557.99 บาท ค่าตอบแทนอาจารย์ผู้สอน-สอบ (อาจารย์พิเศษ) จำนวน 3,029,638.18 บาท และเงินเดือนเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 1,912,549.26 บาท และในส่วนที่เหลือ คือ งบดำเนินงาน 2,694,161.40 บาท ซึ่งต้นทุนหลักของงบดำเนินงานคือ ค่าตอบแทนใช้สอย และวัสดุ จำนวน 2,176,044.99 บาท และส่วนสุดท้ายงบเงินอุดหนุน จำนวน 496,311.44 บาท

**ตารางที่ 4-13 ผลการคำนวณต้นทุนรวมของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา**

ปีงบประมาณ 2562	HT	TM	THM
ประมาณการต้นทุน			
งบลงทุน	-	-	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน			
- ค่าใช้จ่ายบุคลากร			
เงินเดือนอาจารย์	1,426,276.62	1,395,270.61	2,821,547.23
ค่าสอนเกินภาระงานอาจารย์ประจำ	201,974.37	197,583.62	399,557.99
ค่าตอบแทนอาจารย์ผู้สอน-สอบ (อ.พิเศษ)	1,531,465.45	1,498,172.73	3,029,638.18
เงินเดือนเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน	966,783.14	945,766.12	1,912,549.26
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	4,126,499.59	4,036,793.07	8,163,292.66
- งบดำเนินงาน			
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	1,099,978.79	1,076,066.20	2,176,044.99
ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานภาคพิเศษ	5,740.59	5,615.79	11,356.38
ค่าสาธารณูปโภค	208,630.93	204,095.47	412,726.40
ค่าใช้จ่ายการประกันคุณภาพการศึกษา	4,222.33	4,130.54	8,352.86
ค่าใช้จ่ายอบรมสำหรับบุคลากร	15,532.27	15,194.61	30,726.88
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น	27,778.89	27,175.00	54,953.89
รวมงบดำเนินงาน	1,361,883.78	1,332,277.61	2,694,161.40
- งบเงินอุดหนุน			
โครงการสำหรับนิสิต	118,946.93	116,361.13	235,308.06
โครงการสำหรับพัฒนาบุคลากร	131,935.78	129,067.61	261,003.38
รวมงบเงินอุดหนุน	250,882.71	245,428.73	496,311.44
ต้นทุนรวม	5,739,266.08	5,614,499.42	11,353,765.50

**ผลการคำนวณต้นทุนต่อหัวของนิสิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา**

การคำนวณต้นทุนต่อหัวนิสิต สามารถคำนวณได้จากค่าใช้จ่าย และจำนวนนิสิต ซึ่งมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ต้นทุนต่อหัวของนิสิต} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนนิสิตทั้งหมด}}$$

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการคำนวณต้นทุน เป็นค่าใช้จ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ตุลาคม 2561 ถึง กันยายน 2562) ดังที่แสดงในตารางที่ 14-12 และ 14-13 สำหรับจำนวนนิสิตที่ใช้ในการคำนวณต้นทุน เป็นจำนวนนิสิตปัจจุบันถัวเฉลี่ย 3 ภาคเรียน ได้แก่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 (พฤศจิกายน 2561 ถึง มีนาคม 2562) ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2561 (เมษายน ถึง พฤษภาคม 2562) และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 (กรกฎาคม ถึง ตุลาคม 2562) เพื่อให้ช่วงเวลาสอดคล้องกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และสามารถคำนวณต้นทุนได้ใกล้เคียงสภาพจริงมากที่สุด จำนวนนิสิตแสดงดังตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 จำนวนนิสิตของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว และสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

จำนวนนิสิต	ภาคปกติ	ภาคพิเศษ	รวม
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว			
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561	860	1,093	3,043
ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2561	86	1,004	3,525
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562	1,217	1,218	2,435
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ			
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561	203	305	508
ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2561	9	275	284
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562	288	339	627

จำนวนนิสิตถัวเฉลี่ยของคณะ 3,001 คน

จำนวนนิสิตถัวเฉลี่ยของสาขา 710 คน

จากตารางที่ 4-15 สรุปได้ว่า ต้นทุนของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา มีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอน สำหรับ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ทั้งสิ้น 11,353,765.50 บาท โดยสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มีจำนวนนิสิตถัวเฉลี่ย 710 คน (ซึ่งเป็นจำนวนที่เกินสัดส่วนอาจารย์ต่อนิสิต) โดยจะได้ ค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตต่อหัว คนละ 16,002 บาท ซึ่งคิดเป็นค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร (4 ปี) ต่อหัวนิสิต 64,009.95 บาท

เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตต่อหัวของคณะการจัดการและการท่องเที่ยว (ต่อหัว 15,531.24 บาท ตลอดหลักสูตร 64,009.95 บาท) พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนิสิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ สูงกว่าค่าใช้จ่ายต่อหัวของคณะการจัดการและการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 3

ตารางที่ 4-15 ผลคำนวณต้นทุนต่อหัวของนิสิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	HT	TM	THM
ต้นทุนรวม	5,739,266.08	5,614,499.42	11,353,765.50
จำนวนนิสิตถัวเฉลี่ย		710 คน	
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนิสิต		16,002.49 บาท	
ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรเฉลี่ยต่อหัวนิสิต		64,009.95 บาท	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการโรงแรม คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา และวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการโรงแรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 กลุ่ม ได้แก่ นิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า (บัณฑิต) และผู้ใช้บัณฑิต สรุปผลได้ดังนี้

1. นิสิตปัจจุบัน มีความเห็นในภาพรวมต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมาก โดยนิสิตเห็นด้วยกับด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชามากเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตามลำดับ

- ด้านโครงสร้างและรายวิชา นิสิตมีความเห็นว่า ปรัชญาและจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาโครงสร้างและรายวิชา นิสิตมีความเห็นว่า รายวิชาเฉพาะบังคับมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นวิชาเฉพาะเลือก วิชาประสบการณ์วิชาชีพ วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ วิชาเลือกเสรี และวิชาศึกษาทั่วไป มีความเหมาะสมในระดับมากตามลำดับ ในขณะที่นิสิตมีความเห็นว่า วิชาแกนบริหารธุรกิจ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญว่า ควรปรับลดวิชาแกนบริหารธุรกิจ โดยเฉพาะวิชาคำนวณ นิสิตในหลักสูตรอาจไม่จำเป็นต้องเรียนวิชาแกนบริหารธุรกิจเหมือนหลักสูตรอื่นของคณะ ควรดูความต้องการของแต่ละสาขาวิชาด้วย โดยเน้นในวิชาวิชาชีพเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น นิสิตที่เรียนสายศิลป์ภาษามักมีอุปสรรคในการเรียนวิชาคำนวณ

- ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นิสิตมีความเห็นในทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็น 5 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้สอนมีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนเป็นลำดับแรก ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสาขาวิชา ลำดับถัดมา ได้แก่ การเรียนการสอนช่วยให้เห็นปัญหาและแนวทางการค้นคว้า ผู้สอนเน้น

ความรู้ที่นำไปใช้ได้ บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นกันเอง และการวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา อย่างไรก็ตาม นิสิตได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับสัดส่วนการให้คะแนน ควรเพิ่มในส่วนของคะแนนเก็บมากขึ้น และลดในส่วนของคะแนนสอบลง เพราะการทำงานตามมอบหมาย สามารถวัดความศักยภาพได้เช่นกัน บางครั้งการสอบอาจไม่ได้วัดความสามารถที่แท้จริง เพราะบางวิชาข้อสอบอยากกว่าในบทเรียน นอกจากนั้น นิสิตยังให้ความเห็นถึงกระบวนการสอน ควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพราะเวลาไปสหกิจศึกษา การปฏิบัติงานจริงแตกต่างจากทฤษฎีที่เรียน เพราะหากเกิดความผิดพลาดอะไรแล้วมันเกิดขึ้นกับตัวนิสิตเอง จะเป็นเหมือนครูที่คอยสอนให้รู้จักแก้ไขปัญหาและรับมือกับปัญหาได้ดีมากกว่าการท่องจำ

- ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร นิสิตมีความเห็นในทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าเนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้ เป็นลำดับแรก รองลงมาเนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคมได้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีความน่าสนใจ มีความสอดคล้องกับสาขาวิชา แต่ละรายวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับพื้นฐานเดิมของผู้เรียน ทั้งนี้ นิสิตได้ให้ความเห็นสำหรับการปรับปรุงเนื้อหาวิชา เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะวิชาแกนบริหารธุรกิจซึ่งมีการคำนวณมาก เช่น วิชาการเงินธุรกิจ การบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการ สถิติธุรกิจ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณทางการจัดการ นอกจากนั้นบางรายวิชา อาจจะสามารถรวมเนื้อหาได้ หรือปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับธุรกิจท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น

- ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นสามลำดับแรกอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความพร้อมของห้องเรียนบรรยายในคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ในสำนักหอสมุดที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชามีความพอเพียง ในขณะที่นิสิตมีความเห็นในระดับปานกลางต่อความพร้อมของการเรียนวิชาปฏิบัติการทางวิชาชีพ และความเสถียรของสัญญาณ Wi-Fi ทั้งนี้ นิสิตได้ให้ความเห็นที่สำคัญว่า คณะควรมีห้องปฏิบัติการ ด้านการท่องเที่ยวและบริการ หรือมีพื้นที่เฉพาะเพื่อฝึกฝนและพัฒนาด้านวิชาชีพ และควรมีอุปกรณ์ประกอบบรรยายวิชาปฏิบัติการให้เพียงพอสำหรับฝึกปฏิบัติ โดยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ควรรวมอยู่ในรายวิชานั้นๆ เช่น ผ้า ดอกไม้ อาหารและเครื่องดื่ม นอกจากนั้นหลักสูตรควรมี MOU กับสถานประกอบการ เพื่อให้ นิสิตได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ทำงาน ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ

2. ศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นตรงกันในภาพรวมของหลักสูตรว่า มีความเหมาะสมดี เมื่อพิจารณารายด้าน บัณฑิตได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

- ด้านโครงสร้างและรายวิชา บัณฑิตมีความเห็นว่า ควรปรับลดวิชาคำนวณ ลดวิชาที่อาจไม่จำเป็นต่อสาขา เน้นที่นำไปใช้ได้จริง เพิ่มรายวิชาที่มีความแปลกใหม่มากขึ้น

- ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน บัณฑิตมีความเห็นว่า วิชาในสาขาควรเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ เพราะเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับรายวิชาคำนวณที่มีความยาก อาจจัดให้มีการสอนเสริมหรือพี่สอนน้อง

- ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร บัณฑิตมีความเห็นว่า เนื้อหาหลักสูตรมีความทันสมัย สามารถบูรณาการในการทำงานได้ โดยเฉพาะรายวิชาปฏิบัติการ และวิชาภาษา รวมถึงวิชาที่ได้ลงพื้นที่จริงควบคู่กับการเรียนในห้อง

- ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ บัณฑิตมีความเห็นว่า หลักสูตรควรมีห้องปฏิบัติการ ท่องเที่ยวและโรงแรมที่ทันสมัย มีมาตรฐาน และควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในวิชาปฏิบัติการให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน นอกจากนี้ หลักสูตรควรจัดกิจกรรมเข้าค่าย อบรม ละลายพฤติกรรม ในชั้นปีที่ 1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนผู้สอน โดยเฉพาะการปลูกฝังจิตบริการและความรักในวิชาชีพ

ทักษะที่บัณฑิตได้รับจากเรียนหลักสูตรนี้ ได้แก่ การบริหารจัดการ และหลักการบริหารธุรกิจที่ดี ทักษะทางการบัญชี สถิติ และการคิดคำนวณเบื้องต้น ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบระเบียบ การปรับตัวและการวางตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกล้าแสดงออก การพูดการสื่อสาร ทักษะคิด มุมมองความเข้าใจในเรื่องราวบริการ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การปฏิบัติงานในธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรมและสายการบินจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา การพลิกแพลงการทำงาน เพื่อเผชิญโลกแห่งความจริงในการทำงาน

สำหรับจุดเด่นของหลักสูตร บัณฑิตเห็นว่า หลักสูตรมีความเฉพาะในความรู้หลักการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงแรม และบริการ การคิด วิเคราะห์ คำนวณ และหลักการบริหารองค์การ กิจกรรมฝึกปฏิบัติการจัดนำเที่ยว การดูงานอุตสาหกรรมที่พัก และสหกิจศึกษา ช่วยเสริมทักษะและพัฒนามุมมองในวิชาชีพได้ดี

3. ผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากตามลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความรู้ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตมีความซื่อสัตย์และปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มีความขยันอดทน อุทิศหะ ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความตรงต่อเวลา และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีระเบียบวินัยปฏิบัติตามกติกาสังคม

- ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถในการเรียนรู้งาน มีการศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า อยู่ในระดับมากตามลำดับ โดยมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

- ด้านทักษะทางปัญญา ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากต่อพฤติกรรมที่บัณฑิตแสดงออกทุกข้อ ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลางความกดดันได้ ความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองได้ ความสามารถในการวางแผน และปฏิบัติงานได้สำเร็จ ตามกำหนดเวลา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหางานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นระบบ

- ด้านความรู้ ผู้ใช้บัณฑิตมีเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ในระดับมากที่สุด รองลงมา ปฏิบัติตนตามกฎหมาย สัญญา และข้อตกลง จิตอาสาต่องานของส่วนรวม ปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับทั้งผิดและชอบจากผลการปฏิบัติของตน รักษาสาธารณสมบัติ และความเป็นผู้นำที่ดี ในระดับมากตามลำดับ

- ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ใช้บัณฑิตมีเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาข้อมูล/ การนำเสนองาน/ การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ในระดับมาก รองลงมาเป็นความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร และความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลขและแปลผลวิเคราะห์ต่างๆ ในระดับมากเช่นกัน ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนั้น ผู้ใช้บัณฑิต ยังให้ความเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรว่า ปรัชญาของหลักสูตรควรเพิ่ม การบริการอย่างมืออาชีพ และเพิ่ม Scope ยุกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการอย่างยั่งยืน หรือในระดับสากล ควรเพิ่มหน่วยกิตวิชาภาษาเพื่อวิชาชีพ จะเพิ่มศักยภาพให้บัณฑิตได้มากขึ้น วิชาคำนวณควรเน้นที่นำไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเป็นเจ้าของกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมในอนาคต วิชาเลือกควรเพิ่มเติม Segment ของ Cruise, Medical Tourism และ Sport Tourism เพิ่มวิชาหรือกิจกรรมที่สามารถพัฒนาบุคลิกภาพและการสื่อสารให้มากขึ้น รวมทั้ง การปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ครั้ง สามารถพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการทำงานในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ผู้วิจัยได้รวบรวมและคำนวณรายจ่ายตามค่านิยมในคู่มือการจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติของสำนักงานงบประมาณ โดยทำการรวบรวมค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว และสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ผลการคำนวณสรุปได้ดังนี้

ต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา ในการจัดการเรียนการสอนนิสิต สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นต้นทุนทั้งสิ้น 46,609,257.10 บาท ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก งบลงทุน ซึ่งในปี 2562 ไม่มีรายการเกิดขึ้น และส่วนที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 33,511,790.12 บาท ซึ่งต้นทุนหลักของค่าใช้จ่ายบุคลากร คือ เงินเดือนคณาจารย์ จำนวน 11,582,960.77 บาท และส่วนที่เหลือ คือ งบดำเนินงาน จำนวน 11,060,018.92 และงบเงินอุดหนุน จำนวน 2,037,448.06 บาท

เมื่อพิจารณาต้นทุนรวมของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับการจัดการเรียนการสอนนิสิต ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นเป็นจำนวนทั้งสิ้น 11,353,765.50 บาท ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก งบลงทุน ซึ่งในปี 2562 ไม่มีรายการเกิดขึ้น และส่วนที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 3

ส่วนย่อย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 8,163,292.66 บาท ซึ่งในค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบไปด้วย เงินเดือนคณาจารย์ จำนวน 2,821,547.23 บาท ค่าสอนเกินภาระงานอาจารย์ประจำ จำนวน 399,557.99 บาท ค่าตอบแทนอาจารย์ผู้สอน-สอบ (อาจารย์พิเศษ) จำนวน 3,029,638.18 บาท และเงินเดือนเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 1,912,549.26 บาท และในส่วนของที่เหลือ คือ งบดำเนินงาน 2,694,161.40 บาท ซึ่งต้นทุนหลักของงบดำเนินงานคือ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ จำนวน 2,176,044.99 บาท และส่วนสุดท้ายงบเงินอุดหนุน จำนวน 496,311.44 บาท

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มีจำนวนนิสิตถัวเฉลี่ย 3 ภาคเรียน (2/61, S/61 และ 1/62) 710 คน มีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ทั้งสิ้น 11,353,765.50 บาท ซึ่งสามารถคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตต่อหัว คิดเป็นคนละ 16,002.49 บาท และค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรต่อหัว คิดเป็นคนละ 64,009.95 บาท ซึ่งสูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตต่อหัวของคุณะ (15,531.24 บาทต่อหัว และ 62,124.97 บาทตลอดหลักสูตร) คิดเป็นร้อยละ 3

อภิปรายผลการวิจัย

จากการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถอภิปรายผลตามวิธีการประเมินของ Stufflebeam ในรูปแบบ CIPP Model (Stufflebeam (1983) ซึ่งประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ได้ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท ประเด็นปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า นิสิตปัจจุบันศิษย์เก่า (บัณฑิต) และผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553) และ สุพิชฌาย์ กล้วยแดง และคณะ (2560) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งตรงกับที่ Taba (1996) กล่าวว่า หลักสูตร ประกอบด้วยเป้าหมายของการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจง เป้าหมายและวัตถุประสงค์เหล่านี้ ถือเป็นเครื่องมือชี้แนวทางในการเลือกและจัดหาเนื้อหา และหลักสูตรควรต้องมีความเหมาะสมต่อความต้องการของสังคมและผู้เรียน โดยหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ได้กำหนดปรัชญาที่ชัดเจน “มุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์การบริหารจัดการด้วยนวัตกรรมในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ไปสู่นักบริหารระดับต้นเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการของประเทศและพื้นที่ EEC อย่างยั่งยืน” ประกอบกับในการพัฒนาหลักสูตร ได้นำความเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมวิเคราะห์ด้วย ประเด็นความต้องการของสังคม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ในระดับมากเป็น 2 ลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในข้อ 1) ผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อสังคม มีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน

มีจิตบริการ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีม แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และข้อ 4) ผลิตบัณฑิตให้มีทักษะและสมรรถนะตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (Demand Driven) ในระดับประเทศและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร พบว่า นิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นว่า โครงสร้างและรายวิชาในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553) และ สุพิชฌาย์ กล้ายแดง และคณะ (2560) ที่ทำการประเมินหลักสูตรท่องเที่ยวและโรงแรม ซึ่งพบความเห็นในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โครงสร้าง จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร และระยะเวลาการศึกษา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะรายวิชาเฉพาะบังคับมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นวิชาเฉพาะเลือก วิชาประสบการณ์วิชาชีพ วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อวิชาชีพ อาจเนื่องมาจากเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพโดยตรง นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า (บัณฑิต) จึงให้ความสำคัญมากเป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งแตกต่างจากวิชาศึกษาทั่วไป และวิชาแกนบริหารธุรกิจ ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า วิชาศึกษาทั่วไป เป็นความรู้ทั่วไปที่นิสิตสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ ในขณะที่วิชาแกนบริหารธุรกิจ ส่วนใหญ่นับทักษะในการคำนวณที่ไม่ได้บูรณาการตัวอย่างในบริบทของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นตรงกันว่า วิชาแกนบริหารธุรกิจ ควรปรับปรุงเนื้อหารายวิชา เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยอาจรวมเนื้อหา หรือปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับธุรกิจท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิต ให้ความเห็นเห็นว่า วิชาคำนวณควรเน้นที่นำไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ที่สนใจจะเป็นเจ้าของกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมในอนาคต

3. การประเมินด้านกระบวนการ ประเด็นด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นิสิตปัจจุบัน และศิษย์เก่า (บัณฑิต) มีความเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยผู้สอนมีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนเป็นลำดับแรก ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสดialogue แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้สอนใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสาขาวิชา ปัจจัยเหล่านี้สามารถสร้างความชัดเจนในการเรียนการสอน และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553) และ สุพิชฌาย์ กล้ายแดง และคณะ (2560) ที่นิสิตและบัณฑิต มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเฉพาะผู้สอนเตรียมการสอนที่ดี มีการใช้เทคโนโลยีเสริมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนตรงตามเนื้อหาและกิจกรรม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตรและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา ประกอบกับผู้สอนมีประสบการณ์ตรง ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นแผนสำหรับจัดการประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน เช่นเดียวกับ อารัง บัวศรี (2531) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนจะต้องมีการ จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า เห็น

ตรงกันว่า กระบวนการสอน ควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษา เน้นการปฏิบัติงานจริงซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีที่เรียน การทำงานในอนาคตนับทักษะมากกว่า ดังนั้น ประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติจะเป็นสิ่งที่น่าจดจำมากกว่าเรียนภาคทฤษฎี เช่นเดียวกับผู้ใช้บัณฑิต ที่มีความเห็นว่า การปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ครั้ง สามารถพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการทำงานในอนาคตได้เป็นอย่างดี สำหรับประเด็นด้านการวัดและประเมินผล นิสิตปัจจุบันเห็นว่า สัดส่วนการให้คะแนน ควรเพิ่มในส่วนของคะแนนเก็บมากขึ้น และลดในส่วนของคะแนนสอบลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิชาของสาขาส่วนใหญ่มีการมอบหมายงาน และมีการฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งสามารถวัดและประเมินผล จึงอาจให้น้ำหนักในส่วนนี้เพิ่มขึ้นในการประเมิน ศักยภาพของผู้เรียนได้เช่นกัน

4. การประเมินด้านผลผลิต ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ศิษย์เก่า (บัณฑิต) เห็นว่าทักษะที่บัณฑิตได้รับจากเรียนหลักสูตรนี้ได้แก่ การบริหารจัดการ และหลักการบริหารธุรกิจที่ดี ทักษะทางการบัญชี สถิติ และการคิดคำนวณเบื้องต้น ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบระเบียบ การปรับตัวและการวางตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกล้าแสดงออก การพูดการสื่อสาร ทักษะคิด มุมมองความเข้าใจในรายงานบริการ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การปฏิบัติงานในธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรมและสายการบินจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา การพลิกแพลงการทำงาน เพื่อเผชิญโลกแห่งความจริงในการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามกับคุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ตามมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความรู้ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ ผู้ใช้บัณฑิตยังมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านในระดับมากด้วย

สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต พบว่า ต้นทุนรวมของคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา ในการจัดการเรียนการสอนนิสิต สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นต้นทุนทั้งสิ้น 46,609,257.10 บาท โดยเป็นต้นทุนของสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำนวน 11,353,765.50 บาท จำนวนนิสิตถัวเฉลี่ยของคณะกรรมการจัดการในช่วงเวลาเดียวกับปีงบประมาณ มีจำนวน 3,001 คน ในขณะที่จำนวนนิสิตถัวเฉลี่ยของสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ มีจำนวน 710 คน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ต่อหัวต่อปี คิดเป็นคนละ 16,002.49 บาท หรือ 8,001.24 บาท ต่อภาคเรียน และค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร (4 ปี) ต่อหัว คิดเป็นคนละ 64,009.95 บาท ซึ่งสูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับนิสิตต่อหัวของคณะร้อยละ 3 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายของนิสิตต่อหัวของสาขา ไม่รวมค่าใช้จ่ายกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนบางส่วนที่นิสิตต้องรับผิดชอบเอง เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้นทุนต่อหัวที่คำนวณสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดค่าเรียนเหมาจ่าย สำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการ

1. สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ควรนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาวิชา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นความต้องการของผู้เรียนซึ่งเปรียบเสมือนลูกค้าของหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

2. ความคิดเห็นจำนวนหนึ่งจากการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรอื่นที่บูรณาการร่วมกัน และบางส่วนเกี่ยวข้องกับคณะ ผู้วิจัยเห็นว่า สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ควรมีการแลกเปลี่ยนผลการวิจัยและการนำเสนอคณะและสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อจะได้ปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต สามารถใช้ประเมินผลความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรที่แท้จริง โดยผู้บริหารคณะและสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารต้นทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสามารถบริหารกิจกรรมเพื่อลดการดำเนินงานในกิจกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ให้เหลือน้อยที่สุด และบริหารกิจกรรมที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. การประเมินหลักสูตรในงานวิจัยนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่ นิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า (บัณฑิต) และผู้ใช้บัณฑิต สำหรับงานวิจัยในอนาคต สามารถเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครอง เพื่อได้ข้อมูลที่ครบถ้วนขึ้นในการปรับปรุงหลักสูตร

2. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตในงานวิจัยนี้ เป็นการคำนวณต้นทุนของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ เท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงหลักสูตรอื่นๆ ของคณะการจัดการและการท่องเที่ยว ผู้วิจัยแนะนำให้มีการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตของทุกหลักสูตร เพื่อสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแต่ละหลักสูตร และควรรวบรวมค่าใช้จ่ายย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี เพื่อให้ผลการคำนวณต้นทุนสะท้อนค่าใช้จ่ายที่ใกล้เคียงกับสภาพจริงมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กীরติ พงษ์ภมร. (2552). *โปรแกรมช่วยวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมในระบบงานคลังสินค้า*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- จรรยา ดาสา, ณสรุค ผลโภาค, ชีรพงษ์ แสงประดิษฐ์ และสมปรารถนา วงศ์บุญหนัก. (2558). *การประเมินผลและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา (แผน ข) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กทม: ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิกานต์ แก้วเทพ และ ชนพัฒน์ มั่นทเล. (2556). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูวิทย์ กมฺุทอภิไชย. (2561). *การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ป) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 3 (5), 25-36.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2551). *การบัญชีต้นทุน*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนรุจ ไรจน์มานะวงศ์. (2558). *การวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาคณิตศาสตร์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การเดินเรือ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา*.
- ธำรง บัวศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- พัชณีจ เนาวพันธ์. (2555). *การบัญชีต้นทุน : หลักการและการประยุกต์*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มีนา ดาวเรือง. (2553). *การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*.
วารสารวิจัย มสท สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8 (1).
- มุกิตา ชิงห์. (2556). *ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*.
- ลำไย มากเจริญ. (2551). *การบัญชีต้นทุน*. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2540). *การบัญชีต้นทุน 1*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิลอินเตอร์ไพร์สอิงค์.
- สุพิชฌาย์ กล้ายแดง, กระจ่าง ศรีงาน และ สุรัชย์ ปิยานุกุล. (2560). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและโรงแรม (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2551) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 733-743.
- สุเมษ เลิศจริยพร. (2562). *วิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 11(1), 127-145.

- สันต์ ธรรมบำรุง. (2535). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนา
ตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สำนักงบประมาณ. (2558). *คู่มือการจัดทำต้นทุนหน่วยปฏิบัติ (Operating Unit Cost)*.
วันที่ค้นข้อมูล 25 กุมภาพันธ์ 2563, เข้าถึงได้จาก [http://www.bb.go.th/
circular-detail.php?id=8114](http://www.bb.go.th/circular-detail.php?id=8114)
- โสธรญา ม่วงกรุง. (2557). *ต้นทุนการผลิตบัณฑิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ*.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Scriven, M. S. (1967). *The Methodology of Evaluation*. In *Perspectives of Curriculum
Evaluation* (AERA Monograph Series on Curriculum Evaluation, No. 1). Chicago:
Rand McNally.
- Stufflebeam D. L. (1983) *The CIPP Model for Program Evaluation*. In: *Evaluation
Models. Evaluation in Education and Human Services*, vol 6. Springer:
Dordrecht.
- Taba, H. (1996). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt,
Brace and World.

ภาคผนวก

ประวัติหัวหน้าวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์
 Assistant Professor Chavana Angkanurakbun
chavana@go.buu.ac.th

การศึกษา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
MSc (International Hospitality Management)	University of Strathclyde, UK
การจัดการมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรมนุษย์)	มหาวิทยาลัยบูรพา
ศิลปศาสตรบัณฑิต (การโรงแรม) เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การทำงาน

2551 – ปัจจุบัน	อาจารย์สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
2548 – 2550	อาจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2544 – 2546	อาจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริหาร

2561 – ปัจจุบัน	คณะทำงานประสานงานด้านการพัฒนาบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC-HDC) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก
2557 – 2558	คณะทำงานจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาอาชีพ การท่องเที่ยว การโรงแรม และภัตตาคาร สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
2551 – 2553	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
2550 – 2551	ประธานสาขาการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
2549 – 2550	ประธานสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2562	ประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว และการจัดการการโรงแรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)

งานตีพิมพ์

ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์ และคณะ. (2563). อิทธิพลของความพึงพอใจและความผาสุกในชีวิตที่มีต่อพฤติกรรม
การสร้างคุณค่าร่วมกันและความตั้งใจซื้อซ้ำของลูกค้าในธุรกิจโรงแรม. วารสารการจัดการธุรกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา, 8(2).

Angkanurakbun, C. & Pruksorranan, N. (2019). Tourism Destination Image Evaluation by Photo Elicitation: A Case Study of a Crude Oil Leakage Crisis on Samed Island, Rayong, Thailand. *Dusit Thani College Journal*, 13(1).

Angkanurakbun, C. & Wanarat, S. (2016). The Mediating Effect of Product Innovation Capability on Entrepreneurial Pro-Activeness and Hotel Performance. *International Journal of Innovation Management*, 20(03), 1650035, (1-21).

บทวิจารณ์หนังสือ

ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์. (2561). A Wealth of Insight: The World's Best Luxury Hoteliers on Leadership, Management, and the Future of 5-Star Hospitality. วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 7(2).

งานวิจัย

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์, ณิชฎฐกานต์ พฤกษ์สรนันท์ และปิยะพร ธรรมชาติ. (2560). ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสุขภาพ ด้านสปาและนวดแผนไทย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจีนของเมืองพัทยา. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์ และณิชฎฐกานต์ พฤกษ์สรนันท์. (2560). การประเมินภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว โดยใช้ภาพถ่าย กรณีศึกษาเหตุการณ์วิกฤตท่อน้ำมันดิบรีวบริเวณเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. รายงานการวิจัย. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.

Angkanurakbun, C. & Wanarat, S. (2015). *Product Innovation Capability, Entrepreneurial Proactive Orientation and Hotel Performance in Thailand*. Research Report.

Angkanurakbun, C., & Nontasak, P. (2011). *Innovative Partnership Programs to Support Cooperative Education*. Paper presented at the The 17th World Conference on Cooperative & Work Integrated Education, Drexel University, Philadelphia.

ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์ และคณะ. (2553). การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ด้านการท่องเที่ยว ประเภทโรงแรมที่พักของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ศักดิ์ชัย เศรษฐ์อ่อนวิช, กิตติภักดิ์ ปรีดาธรรม, ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์ และฉติมา พฤกษ์สรนันท์. (2553). *ยูวีวิจัยท่องเที่ยว : การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกันความเป็นชุมชนภาคตะวันออก*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และคณะ. (2552). *โครงการศึกษาความพร้อมของเมืองในด้านธุรกิจการจัดประชุมหรือไมซ์ (MICE) พื้นที่จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.)

Angkanurakbun, C. (2008). *Hospitality Curriculum Design: A Case Study of Conrad N. Hilton College, University of Houston*, Commission on Higher Education Thailand.

ประวัติผู้วิจัยร่วม

ดร. ณัฐกานต์ พฤกษ์สรนันท์

Dr. Natthakan Pruksorranan

goongnatthakan@gmail.com

การศึกษา

Ph.D. (Hospitality and Tourism Management)	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
M.A. (Tourism Management)	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยบูรพา

การทำงาน

2548 - ปัจจุบัน	อาจารย์สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
-----------------	---

งานบริหาร

2563 – ปัจจุบัน	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
-----------------	--

งานตีพิมพ์

ระดับชาติ

- จุฑามาส วิศาลสิงห์, ณัฐกานต์ พฤกษ์สรนันท์ และสมยศ แก่นหิน. (2563). การสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปอาหารในการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์. สยามวิชาการ, 21, 1-15.
- Angkanurakbun, C. & Pruksorranan, N. (2019). Tourism Destination Image Evaluation by Photo Elicitation: A Case Study of a Crude Oil Leakage Crisis on Samed Island, Rayong, Thailand. *Dusit Thani College Journal*, 13(1).
- จุฑามาส วิศาลสิงห์, ณัฐกานต์ พฤกษ์สรนันท์ และฐานกาญจน์ วงศ์วิศิษฐ์ศิลป์. (2560). แนวทางการสอดประสานวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห่วงโซ่อาหารเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าการท่องเที่ยว. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่, 10, 169-182.

ระดับนานาชาติ

- Pruksorranan, N., Preedatham, K., Anantanond, S. (2020). THAI TEENAGERS PERCEPTIONS ON BAMBOO CULTURAL TOURISM TRAIL IN THE EAST OF THAILAND. In The 2nd Tourist International Conference - Sustainable Tourism: Shaping a Better Future, July 20-21, 2020 (pp.270-273)
- Pruksorranan, N. (2020). Conceptual Perspectives on Tourist Behavior toward Information Technology and Social Media in Bangsaen Beach, Chonburi, Thailand. In The 5th International Conference on Digital Arts, Media and Technology (DAMT) and 3rd ECTI Northern Section Conference on Electrical, Electronics, Computer and Telecommunications Engineering (NCON) (pp.58-60)

งานวิจัย

- ณัฐกานต์ พงษ์สรนันท์ และเนตรดาว ชัยเขต. (2561). *แนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างสรรค์แบบคาร์บอนต่ำในโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกของประเทศไทย*.
 ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- จุฑามาส วิศาลสิงห์, ณัฐกานต์ พงษ์สรนันท์ และสมยศ แก่นหิน. (2561). *แนวทางการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงศิลปะอาหาร*. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, ชวนา อังคนุรักษ์พันธ์ุ, ณัฐกานต์ พงษ์สรนันท์ และปิยะพร ธรรมชาติ. (2560). *ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสุขภาพด้านสปาและนวดแผนไทย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจีนของเมืองพัทยา*. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวนา อังคนุรักษ์พันธ์ุ และณัฐกานต์ พงษ์สรนันท์. (2560). *การประเมินภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ภาพถ่าย กรณีศึกษาเหตุการณ์วิกฤตท่อน้ำมันดิบรั่วบริเวณเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง*.
 รายงานการวิจัย. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาส วิศาลสิงห์, ณัฐกานต์ พงษ์สรนันท์ และฐานกาญจน์ วงศ์วิเศษศิลป์. (2559). *แนวทางการสอดประสานวิถีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห่วงโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าการท่องเที่ยว*.
 ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ศักดิ์ชัย เศรษฐ์อ่อนวัช, กิตติภัทท์ ปรีดาธรรม, ชวนา อังคนุรักษ์พันธ์ุ และธิตติมา พงษ์สรนันท์. (2553). *ยูวีวิจัยท่องเที่ยว : การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกันความเป็นชุมชนภาคตะวันออก*.
 ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และคณะ. (2552). *โครงการศึกษาความพร้อมของเมืองในด้านธุรกิจการจัดประชุมหรือไมซ์ (MICE) พื้นที่จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.)